

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletna 9 Din, polletna 18 Din, celoletna 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrletna 12 Din, polletna 24 Din, celoletna 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, oddrušnice v Ljubljani, št. 10.711.

Za sklicanje banovinskega kmetijskega odbora

Kakor smo že svoječasno poročali, je bil 30. maja v Ljubljani sestanek zastopnikov sreskih kmetijskih gđborov. Razpravljali so med drugim zlasti o sklicanju banovinskega kmetijskega odbora in poverili posebnemu odboru štirih članov nalogo, da ukrene potrebno za sklicanje banovinskega kmetijskega odbora in pripravi dnevni red za njegove razprave. Odbor, v katerem so gg. Ivan Urek, Franjo Bulc, Anton Križnar in Jože Rauter, je imel v tem času več sej, na katerih je opravil naloženo mu nalogo. Sestal se je h končni seji v Ljubljani 13. t. m. in je izročil banski upravi spomenco, katere vsebina je v glavnem:

Skliče naj se takoj banovinski kmetijski odbor k zasedanju v smislu zakona o pospeševanju kmetijstva in naj razpravlja o najnujnejših zadevah našega kmeta. Te so:

oživotvorenje kmetijskih zbornic, razdolžitve kmeta in uvedba zaščite za življenje kmeta in njegove družine nujno potrebnega dela njegovega posestva, izvedba zavarovanja kmetijskih pridelkov in živine po že obstoječem zakonu, starostno zavarovanje kmeta in kmečkih delavcev, izprememba lovskega zakona v cilju skrajšanja zakupne dobe in razglasitve zajca za nezaščitene,

dvig cen kmetijskih pridelkov in odprava zaščitnih carin (na galico, kmetijske stroje in druge kmetijske predmete), poživitev izvoza kmetijskih pridelkov z ugodnimi trgovinskimi pogodbami, ponovna precenitev zemljišč glede na donosnost, prenos učiteljskih stanarin, kurjave in katehetskih nagrad na državo ali banovino, ureditev vprašanja brezposelnih in razbremenitev kmeta od prosjaške nadloge, omogočenje nastavitve absolventov kmetijskih šol za občinske tajnike po deželi, ureditev občinskih trošarin na vino, ureditev užitninskih postavk naših mest, zvišanje postavk banovinskega proračuna za pospeševanje kmetijstva, posebno za živinorejo.

Nadaljne zahteve spomenice so: Sreski kmetijski odbori naj se financirajo na način sreskih cestnih odborov. Sreskim kmetijskim odborom naj se prepusti svobodno razpolaganje in upravljanje njihovih proračunov. Zahtevamo takojšnjo odobritev predloženih proračunov sreskih kmetijskih odborov, da se omogoči redno njihovo poslovanje. Znesek 250.000 Din iz sklada za podpore občinskim kmetijskim odborom naj se sorazmerno razdeli med vse sreske kmetijske odbore.

Tudi vinogradniki se morajo zaščititi proti zlorabam

Da se preprečijo zlorabe vinogradnikov in da se njih neugodni in bedni položaj ne bi izkoriščal, je treba storiti potrebne varnostne ukrepe že zdaj, preden se prične trgatve.

Zastopniki vinogradnikov so imeli 7. t. m. v Ptuj sejo, na kateri so postavili meje cen letošnjemu vinskemu pridelku. Pod temi cenami naj bi se prodaja vinskega mošta in vina ne vršila in bi bilo treba vse pogodbe, ki so jih vinogradniki v svoji stiski že morda sklenili pod to določeno ceno, razveljaviti in vsakega izkoriščevalca vinogradnikov, ki je sklenil ali bo sklenil drugačno pogodbo, obdatno kaznovati z globo in z zaporom.

Najnižje možne cene so: za mešana vina po sladkornih stopnjah: do 14 stopenj sladkorja 2 Din, do 16 stopenj sladkorja 3 Din, do 18 stopenj sladkorja 3.50 Din, do 20 stopenj sladkorja in več 4 Din in več; za sortna vina od 20 stopenj naprej 5 Din in več.

Te cene niso pretirane, saj stane navaden kis že več kakor 1 Din za liter. Vinogradniki prosijo oblastva za zaščito, kakor se je oblastvo zavzelo za hmeljarje in jih zavarovalo pred izkoriščevalci.

Ko vinogradniki obveščajo svoje tovariše vinogradnike o najnižje možni vinski ceni,

jih tudi obenem prosijo, naj se ne prenačijo z vinsko prodajo ter ne silijo s svojim vinskim pridelkom pod označeno najnižje možno ceno. Vsakega takšnega kupca, ki je že ali bo kupil po sramotnih cenah vinski pridelok, naj vinogradnik prijavi političnemu oblastvu v kazensko zasledovanje, ker so oblastva že obljubila, da bodo vsako izkoriščanje ljudske bede strogo kaznovala.

★

KDAJ SE SME TRGATI GROZDJE.

Po zakonu je dovoljeno trgati namizno grozdje ko dozori. Splošna trgatve grozdja pa se ne sme vršiti pred rokom, ki ga določijo sporazumno s sreskim načelstvom za svoj okoliš občinske uprave. Občinska uprava lahko dovoljuje sporazumno s prizadetimi vinogradniki trgatve zgodnjih vinskih sort tudi pred rokom za splošno trgatve, prav tako tudi podbiranje bolnega grozdja poznih sort. Neupoštevanje določenega roka, to je vsako predčasno trgatve kaznuje po zakonu o vinu pristojno sresko načelstvo z globo od 25 do 1000 Din ali z zaporom enega do 14 dni.

Občinske uprave naj določijo letos čim po-

znejši rok za začetek splošne trgatve v svojem okolišu. Ta rok ne sme biti določen pred 1. oktobrom. Izjeme so dovoljene le v primeru, če bi bil zaradi deževnega vremena ali drugih prirodnih neizglednih ogrožen pridelok. Po službeni dolžnosti se mora prijaviti vsak primer prezgodnje trgatve pristojnemu sreskemu načelstvu.

Znižanje uradniških plač 1. oktobra

V torek se je vršila v Beogradu seja ministrskega sveta, o kateri je bilo izdano naslednje poročilo:

»Na seji ministrskega sveta v torek je bila poleg drugih sklepov sprejeta tudi uredba o

znižanju osebnih prejemkov državnih in samoupravnih uslužbencev.

Uredba ima zakonsko veljavo. Znano je, da so cene živežu in drugim življenjskim potrebščinam v zadnjih letih tako padle, da morda obče ni upravičen obstoj posebnih draginskih doklad. Upoštevajoč to okoliščino na eni strani, na drugi strani pa dejstvo, da so se državni proračuni zadnja leta stalno zaključevali z znatnimi primanjkljaji in da je neogibno potrebno izvajati iz tega dejstva nujne ukrepe, se je kraljevska vlada odločila znižati draginske doklade. Prisiljena je k temu ukrepu, ker je predhodno že izvršila zmanjšanje materialnih izdatkov, a zaradi gospodarske stiske ni mogoče ta trenutek niti misliti na povečanje davčnih bremen.

Kraljevska vlada se nadeja, da bodo uradniki in upokojeanci sami razumeli ta ukrep kot korak za ozdravljenje državnih financ, ker smejo samo v urejenem finančnem stanju države pričakovati, da se jim bodo njihovi prejemki izplačevali ob pravem času.

Po sedanjem stanju osebnih izdatkov bo znašalo znižanje draginskih doklad okrog 400 milijonov dinarjev, kar pomeni povprečno približno 7-odstotno znižanje celotnih prejemkov uradnika ali upokojenca. Znižanje se bo izvršilo pričenši pri ministrih, banih in najvišjih državnih uradnikih pa do najnižjih. Od tega se izvzamejo samo aktivni podoficirji v vojski in staroupokojeanci, ki so bili upokojeni po zakonih pred letom 1923.

To uredbo bo objavil finančni minister dne 19. t. m., v veljavo pa bo stopila 1. oktobra.

Tekme goveje živine

Murska Sobota, septembra.

Zveza selekcijskih društev za svetlolisasto goved v Murski Soboti je imela 7. in 8. t. m. razstavo živine. Razstava je bila nameščena v prostorih nekdanjih grofovskih hlevov na Marofu, kjer se je vršilo v soboto ves dan ocenjevanje, v nedeljo pa je bila svečana otvoritev razstave. Lepo okrašena Murska Sobota že dolgo ni videla toliko tujcev.

Na odru pred razstaviščem so se zbrali

dopolodne predstavniki oblastev. V imenu zveze je izpregovoril g. Mikuž, nato pa je g. inž. Zidanšek sporočil pozdrave kmetijskega ministra kot pokrovitelja. O željah, potrebah in o dejanskem stanju našega kmeta je govoril poslanec g. Benko. Vrsto govorov je zaključil domači župan g. Hartner. Nato so bile razglašene ocene razstavljenе živine. Najlepšega bika je imel Vrečič Kolo-man iz Strukovcev, najlepšo kravo Gerkeš Peter iz Lutvercev in najlepšo telico Denša Matjaž iz Brezovice. Tudi vsa ostala razstavljená živina je bila prav lepa.

Po ogledu razstava se je vršila pri nas doslej edinstvena tekma živine v hoji, vožnji in oranju, čemur je številno občinstvo

sledilo z največjim zanimanjem. V hoji so tekmovali le biki. Prvi je prehodil 4350 m dolgo progo bik Časarija Jožefa iz Bogojine v 32 minutah. Drugi je potreboval 37 minut. Pri vožnji pa je zmagal s svojo kravjo vprego Kuhar Aleksander iz Puzavcev, ki je z 2500 kg težkim vozom prevozil 4350 m dolgo pot v 43 minutah. Najzanimivejša pa je bila tekma v oranju. Zmagovalec je bil Külli Mihael iz Brezovice, ki je v pol ure zoral 716 kvadratnih metrov površine, drugi pa v istem času 609 kvadratnih metrov. Po tek-mah je bil obhod nagrajene živine po mestu.

Da je razstava vsestransko dobro uspela, je zasluga vodstva zveze, ki se ni plašila truda.

Politični pregled

Profesor Jonić Velibor in odvetnik Acinović Milan iz Beograda sta izročila notranjemu ministru dr. Antonu Korošcu prijavo s programom in pravili

nove politične stranke

pod imenom Jugoslovensko narodno gibanje »Zbor« s prošnjo, da se dovoli ustanovitev te stranke.

V nedeljo je bil v Beogradu

shod Jugoslovenske narodne stranke,

ki se ga je udeležilo nad 15.000 ljudi. Vodja stranke dr. Hodžera in mnogi njegovi pristaši so prišli na shod v modrih srajcah ter so se pozdravljali z dviganjem rok. Glavni govornik je bil dr. Hodžera, ki je v svojem govoru navedel zahteve Jugoslovenske narodne stranke. Govoril je tudi odvetnik dr. Ivan Potokar iz Kamnika.

V Nišu je bil v nedeljo

shod združene opozicije,

na katerem je govoril beograjski vseučiliški profesor dr. Boža Marković in poudarjal, da

je sprejela združena opozicija kot svoje glavno načelo obrambo demokratizma, ker brez demokracije ne more biti napredka ne na gospodarskem in ne na kulturnem področju. Za 6. oktobra je sklican v Šabcu velik shod združene opozicije, na katerem bo sta govorila Ljuba Davidović in Joca Jovanović. Govore tudi, da bo prišel nanj dr. Vladko Maček.

V Nürnbergu v Nemčiji se je vršil zadnje dni

zbor nemške narodne socialistične stranke.

Obenem je bila nepričakovano sklicana v Nürnberg seja državnega zbora, na kateri je govoril tudi državni kancelar Adolf Hitler o politiki nove Nemčije. Navajal je med drugim, da je smoter ponovne uvedbe vojaške obveznosti v Nemčiji obramba nemškega naroda. Naglašal je ljubezen do miru, potrebo nastopa Društva narodov v Litvi, kjer preganjajo Nemce, in potrebo odločnega nastopa proti rovarjenju boljševikov v Nemčiji. Glede židov je dejal, da so v Nemčiji narodna manjšina. Na seji državnega zbora

so bili sprejeti trije novi nemški zakoni: o državni zastavi (državne barve so črno-bele-rdeča; državna in narodna zastava je zastava s kljukastim križem; to je obenem tudi trgovska zastava), o nemškem državljanstvu in o zaščiti nemške krvi in časti. Zadnji zakon je ostro naperjen proti židom in prepoveduje med drugim sklepanje zakonov med židi in pripadniki nemške ali plemensko sorodne krvi. Prav tako je prepovedano izvenzakonsko spolno razmerje med židi in državnimi pripadniki nemške ali plemensko sorodne krvi. Židje ne smejo najeti za svoje gospodinjstvo državne pripadnice izpod 45 let starosti. Židom je tudi prepovedano razoblašati državne in narodne zastave in nastopati z državnimi barvami.

Kakor kažejo poročila iz Ženeve

je vojna med Italijo in Abesinijo skoro neizogibna.

Odbor petih, postavljen od Društva narodov, nadaljuje svoje delo, kakor bi se mirno rešil italijansko-abesinski spor. Upanja na uspeh pa ni. Italija neizprosnost vztraja na tem, da ji nihče ne more ovirati pohoda v Abesinijo. Po izjavi Mussolinija poročevalcu »Matina« je v Afriki že 250.000 oboroženih italijanskih vojakov nasproti 400.000 abesinskim vojakom. Mussolini je rekel tudi, da se bo Italija vzdržala vsakega sovražnega dejanja nasproti evropskim narodom, vendar pa bi se utegnil popolnoma izpremeniti zemljevid, če bi pri Društvu narodov v Ženevi sklenili s silo pripraviti Italijo do sporazuma z Abesinijo. Anglija, glavna nasprotnica Italije, vrši vojaške priprave, ki zbujajo bojazen, da nastane lahko tudi vojna z Anglijo.

Kakor poročajo iz Addis Abebe

se tudi Abesinija marljivo pripravlja na morebitno vojno.

Črni cesar je razglasil splošno mobilizacijo s pristavkom, da gre samo za varnostni

Faraonov dedič

51

Ganjen ga je poljubil, potem pa ga odrinil od sebe, stisnil še Taroju hvaležno roko in odhitel.

Vedel je, kam so Beduini skrili orožje, ki so ga bili pobrali Rometom. Tam je pograbil meč in ščit ter se obrnil proti posvetovalni dvorani, kjer je prav tedaj divjal najhujši boj. Rometi so zmagovito potiskali Beduine v notranjost palače.

Prav tedaj, ko je hotel pritisniti na kljuko, da bi odprl vrata, se je pokazal na pragu Aid Omar z dvema spremljevalcema.

Krvavi jastreb je videl, da bodo Rometi zmagali. Spoznal je, da ni ničesar, kar bi moglo rešiti njegove tovariše pogina. Zato je poklical dva izmed njih in zapustil bojišče, da bi se polastil Kopta in ga potem zamenjal za svoje življenje.

Ko je zdaj Uasifa el Hajata zagledal brez vezi, je odskočil in ga osuplo pogledal.

»Krivoprišežnik!« je vzkliknil Uasif el Hajat in pljunil pred njim na tla. »Ura obračuna je prišla. Zdaj skrbi za svojo kožo!«

Oči so se mu zaiskrile. Pognal se je proti svojemu nekdanjemu zavezniku in mu z mečem zadal globoko rano. Krvavi jastreb je omahnil, toda padel ni.

»Pes krščanski!« je besno zakričal. »To mi boš še drago plačal!«

Hlastno je segel za pas po pištolo. Toda ta se ni sprožila. Potem je pograbil bodalo. Med obema se je začel obupen boj na življenje in smrt.

Spremljevalca Aida Omarju nista mogla

priskočiti na pomoč in ne streljati, ker bi bila na ozkem hodniku lahko zadela tudi Krvavega jastreba. Oba borilca sta se namreč premetavala po tleh in prisluškovala. Zdaj je bil zgoraj Kopt, zdaj Beduin. Krvavi jastreb bi bil moral prav za prav hitro izgubiti boj, saj se je Kopt lahko s ščitom branil njegovih udarcev. Toda Kopt je v ječi in vezeh izgubil vso svojo gibčnost. Zato te svoje prednosti ni mogel dovolj izrabiti in boj je bil nekaj minut neodločen. Naposled pa se mu je le posrečil dobro namerjen sunek. Krvavi jastreb se je spustil na kolena.

Uasif el Hajat je hotel z zmagoslavnim krikom planiti nadenj in dokončati svoje delo. Tedaj pa je počil strel iz pištole enega izmed Beduinov. Uasif el Hajat je zarjul, razprostrl roke in omahnil na tla. Njegova želja se je izpolnila: v boju za prostost svojega naroda je padel.

Med tem sta se obrnila oba Rometa z njegovim sinom v drugo smer.

Niso še prišli daleč, ko jima je iz nekega stranskega hodnika pridrvelo naproti krdelo Rometov, ki so jih zmagoslavno pozdravili.

Bil je oddelek, ki je vdrl v palačo skozi podzemeljski jarek, izkopen za dovajanje vode. Določen je bil, da napade zasovražene Beduine za hrbtom.

Hitro sta Paser in Hapu oddala svojega varovanca nekaterim svojim tovarišem. Potem sta zaklicala drugim, naj hite za njima, Uasifu el Hajatu na pomoč.

Ko sta prišla do hodnika, kamor je bil zavil Uasif el Hajat, ko sta se od njega poslovila, sta zagledala dva sovražnika — oba spremljevalca Aida Omarja — ki sta hotela nevarno ranjenemu Krvavemu jastrebu pomagati na noge. Ko so zagledali Rometi na tleh

mrtvega Uasifa el Hajata, so pobesneli. Trenutek nato vseh treh razbojnikov ni bilo več med živimi. Potem so hiteli dalje proti posvetovalnici.

Ali naj popisujemo boj še nadalje?

Egiptsko solnce je rodilo čudne ljudi. Sinovi te dežele so rojeni tlačani, ki mirno prenašajo desetletja in stoletja suženjstvo in mislijo komaj v dnu srca na upor. Če pa zavre v njih strast, se razbohoti v strašno silo, ki zdrobi vse, kar ji pride na pot. Potem so kakor samum, ki divja neukrotno po puščavi in pokoplje v svojem peščenem grobu vse, človeka in žival, upanje, strah in usmiljenost.

Ko je solnce prejadralo tretjino svoje dneve poti in šele začelo prav hudo pripekati, je bila velika zmaga dobljena.

Takrat je mladi kralj sklical svoje vojščake in jih pregledal.

Ugotoviti je moral, da jih je dosti padlo. In sam je krvavel iz treh nevarnih ran, da se je komaj držal pokoncu. Zato pa je bil sovražnik docela iztrebljen. Nihče ni ostal živ, nikogar ni bilo, ki bi bil mogel izdati skrivnost oaze. Zdaj bo spet živel v srečnem miru in nobenega vsiljivca ne bo več vanjo. To plačilo je bilo vredno prelite krvi.

Naslednje dneve so porabili, da so odstranili sledove strašnega boja in popravili škodo, ki jo je povzročil vpad puščavskih roparjev. Zasuli in zravnali so jarke in nasipe, ki so prej obdajali vladno palačo. Samo vodnjake so pustili, ker so prišli prav hišam v okolici.

Potem so prinesli iz Okrogle gore rakev s posmrtnimi ostanki kralja Merija in jo postavili v posvetovalnici vladne palače. Tam naj bi stala do dneva, ki je bil določen za pogreb.

ukrep, zakaj abesinska vlada še vedno upa, da bo mogoče izgladiti spor z Italijo. V primeru vojne računajo poznavalci razmer, da bo abesinski cesar izpustil iz ječ vse jetnike in jih poslala na fronto. S cesarjem odrine na fronto tudi cesarica v spremstvu dvornih dam. Cesarica bo pomagala pri Rdečem križu. Cesarjeva garda ima posebno spremstvo, ki šteje 40.000 mož, oblečenih v evropske uniforme. To moštvo so za vojaško službo izvežbali evropski oficirji. Abesinski cesar se bo mudil zmerom tam, kjer bodo najljubši boji. Obenem s cesarjem pojde na fronto stotisoč prostovoljcev. Zaradi usodnih trenutkov, ki se bližajo, je smatral cesar Haile Selasie za potrebno, da ustvari enotno fronto vseh abesinskih rodoljubov. V ta namen je ponudil odstavljene in zaprte bivše cesarju Lidžu Jasuju spravo, če se mu priključi.

Gospodarstvo

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s pristoje premijo):

1 nizozemski goldinar za 29.56—29.71 Din;
1 nemško marko za 17.56—17.70 Din;
1 angl. funt šterling za 216.02—218.07 Din;
1 ameriški dolar za 43.48—43.84 Din;
100 franc. frankov za 288.89—290.33 Din;
100 češkoslov. kron za 181.05—182.16 Din;
100 italijanskih lir za 356.81—359.90 Din.

Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.50—8.60 Din. Vojna škoda se je kupovala po 368 do 370 Din, a investicijsko posojilo po 80 do 83 Din.

Tedenski tržni pregled

HMELJ. Kupčija v Savinjski dolini je razmerno živahna. Za gladko zeleni hmelj so ponujali 26 do 27 Din. Slabše blago se pla-

čuje po nižjih cenah. V Žatcu na Češkoslovaškem plačujejo hmelj po 30 do 36 češkoslovaških kron, to je po 54 do 65 Din za kilogram.

SVINJE. Na ptujskem sejmu so bile cene nastopne: pršutarjem 4 do 4.50, debelim svinjam 4.50 do 5 Din, plemenskim svinjam 4 do 4.25 Din. Prasci so se prodajali od 30 do 80 Din za rilec.

Sejmi

23. septembra: Šoštanj, Bučka, Sv. Jurij ob južni železnici, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Višnja gora.

24. septembra: Cankova, Remšnik, Slovenska Bistrica, Črnomelj.

27. septembra: Krka.

28. septembra: Velika Slevica pri Velikih Laščah.

29. septembra: Drnovo, Grosuplje, Lesce, Marenberg, Mengeš, Mirna peč, Nova vas na Blokah, Pilštanj, Rovte, Škofja Loka, Veržej, Podkoren, Sv. Rok pri Čakovcu.

DOPISI

BUKOVCI. V nedeljo 8. t. m. so imeli v Bukovcih, občina Sv. Marko pri Ptuj, lepo gasilsko slavnost. Slavili so 25-letnico gasilske čete in ob tej priliki blagoslovili šest moderno napravljanih cistern za primere požarov. Na slavnosti se je zbralo 10 gasilskih čet. Izpodbudne besede so naslovili na zbrane gasilce starešina ptujske župe g. Mužek, načelnik gasilske čete v Bukovcih g. Bezjak in župnik od Sv. Marka g. Ignac Grobler.

LESKOVEC PRI PTUJU. S prihodom kaplana g. Vode Janeza je župnija Sv. Andraž v Halóžah dobila dobrega duhovnika, kakršnega smo že tako dolgo želeli. Želimo, da bi z g. dekanom delovala v lepi vzajem-

nosti za blagor župljanov. — Naše gorice zlasti v višjih legah prav dobro kažejo. Upati je na izredno dober pridelek, saj imamo vreme prav ugodno. Opaža se, da mnogo vinogradnikov lepše grozdje prodaja na trg. Vse kaže, da bo mošt imel povoljno ceno. Po sramotno nizkih cenah naj nihče ne prodaja pridelka. — Gradnja ceste Leskovec—Nova cerkev prav lepo napreduje pod večjim nadzorovanjem delovodje g. Mervarja Karla. — Občini Leskovec in Podlehnik imata čedalje več proslcev za zaposlitev. Vsakdo hoče biti zaposlen, češ da je najbolj potreben za službo. Seveda pa je razumljivo, da se morajo najprej zaposliti siromašni družinski očetje s številnimi otroki in potem drugi siromaki.

ORLA VAS PRI BRASLOVČAH (Smrtna kosa). Pred dnevi je umrl posestnik g. Franc Kajtner v 67. letu starosti. Dolgotrajna bolezen ga je rešila trpljenja. Bil je skrben gospodar in dober oče. Blag mu spomin, svojem naše sožalje!

PODSREDA. Malokdaj pride iz našega kraja kaj v časopise, ker se pri nas res malokdaj zgodi kaj pomembnega. Živeli smo mirno življenje z našim blagopokojnim župnikom in dekanom. Ko nam ga je kruta smrt iztrgala iz naše sredine, so nastale v našem prej mirnem kraju razne razprtije, združene s sovraštvom. Gotovo je bil čin sovraštva požig župniškega gospodarskega poslopja. Da je zažgala zločinska roka, je jasno, ker je požar nastal okrog polnoči. Za tem požarom so sledili še trije. Kdo je zažgal? Dva poštena posestnika trga Podsrede sta bila osumljena tega dejanja. Dokazala sta pred sodiščem vsak svoj alibi; dokazala sta vsaj toliko svojo nedolžnost, da so ju izpustili iz zaporov. Ali sta pa dobila pravo zadoščenje za krivico? Ali jima ga morejo dati tisti, ki so jima povzročili to strašno trpljenje?

STUDENCI PRI MARIBORU (Smrtna kosa). Ob mnogoštevilni udeležbi so pred dne-

Zraven nje so napravili velik dder za truplo Uasifa el Hajata, ki so ga še balzamirali. Za oba mrtveca so določili velik skalnat grob v hribu na zapadu od oaze. Tam so že od nekdaj pokopavali vladarje.

Naposled je bilo vse pripravljeno za pogreb. Oba Slovenca sta lahko spremila svoja nekdanja prijatelja k zadnjemu počitku.

Z otožnim srcem sta stopala za odrom, podobnim majhni ladji, ki ga je nosilo petdeset Rometov na svojih ramenih. Na tem odru sta počivali obe krsti. Masli so jima pohitele nazaj v Nilovo dolino. Spomnila sta se tistega usodnega dne, ko jima je Uasif el Hajat pokazal svoje starodavne listine, ki so bile naposled vzrok smrti obeh — Uasifa el Hajata in dobrega kralja Merija.

Kako dolgo je že, kar sta se vmešala v usodo male oaze in koliko tragedij je mirna zelenica v puščavi med tem doživela. Koliko sta sama doživela!

V belo tenčico zagrnjena je stopala sredi med njima tudi Neli.

Tudi njene misli so se vračale nazaj. — Svet, ki je nekoč v njem živel, razkošje v Ameriki, vožnja na dragoceno opremljenih ladjah, avtomobilih, saloni — kako daleč je bilo vse to!

Kako zelo se je vse spremenilo in kako zelo se je izpremenila tudi ona.

Spomnila se je svojega očeta in svojih znancev. On jo še zmeraj objokuje... Misli, da je mrtva. Ona pa živi v tej oazi življenje, ki ga še ni bilo dano živeti ženi njenega rodu. Koliko bo vedela povedati, ko se vrne.

Ko se vrne...

Ali se bo sploh kdaj vrnila?

Včeraj je govorila s svojim Mirkom. Rekel

je, da bo zdaj njegovo poslanstvo kmalu opravljeno...

Kar verjeti ni mogla. Tako se je bila privadila življenju v oazi, kakor ne bi bila nikoli nekje drugje živela.

Samo nečesa se je bala. Potovanja po puščavi. Preveč žalostnih spominov ji je ostalo na pot v oazo.

Se denarja se je spomnila, ki sta ga s Sodikom zakopala. Nasmehniti se je morala. Kako dolgo je že, kar je poslednjič potrebovala denar. In vendar je imela srečo tudi brez njega.

Potem so se ji vrstile misli spet v sedanjost. Pred njo so zatrobili pogrebci. Kako pestra je bila slika, ki jo je videla. Stari Egipt se je zbudil pred njenimi očmi in vse se je vdalo mogočnemu vtisku, ki ga je puščal ta pogreb.

Spredaj je stopala kopica okrašenih služabnikov in služabnic kraljevega doma, ki so peli mrliške pesmi, jadikovali in se trkali na prsa. Potem je sledil oder z obema mrtvecem. Okoli njega so stopali duhovni s kadilnicami, ob strani pa trobentači. Za odrom so nesli mladega kralja in Koptovega sina. Za njima pa so sledile krste hrabrih Rometov, ki so padli v svetem boju za svoj dom. Spremljali so jih najbližji sorodniki. Potem pa so prišle ogromne množice ljudstva. Mladi in stari, moški in ženske, vse se je ta dan zbralo, nihče ni hotel ostati doma, da bi pokazal svojo žalost nad usodo dobrega kralja Merija.

Tako se je pomikal sprevod naprej od palače do templja, potem pa za njim do griča na zapadni strani oaze. Tam je že čakala odprta kamenita votlina za kralja in njegovega tekmeča, blizu nje pa skupni grob za padle

vojake. Duhovni so začeli prepevati himno za srečo mrtvih na drugem svetu.

Potem so prinesli obe kraljevski mumiji — tudi Uasifu el Hajatu so na zahtevo mladega faraona izkazali kraljevske časti — v votlino. Vhod so nato zazidali. S tem je bilo obreda konec.

Velikega števila ostalih krst niso mogli v enem dnevu pokopati. Začasno so jih postavili na tla in jih prepustili varstvu pogrebnih svečnikov, ki jih je čakalo naporno delo. Med jadikovanjem sorodnikov so opravljali svoje obrede.

V globoki žalosti sta se vrnila oba Slovenca s svojimi prijatelji v kraljevo palačo. Kje bosta sama nekoč položila svoji trdni glavi? Kajti človek je samo popotnik na svetu in nikoli ne ve, kje in kdaj mu bo odbila poslednja ura.

Petintrideseto poglavje.

Naslednje dni se je mladi faraon komaj pokazal in ga niso mogli videti ne njegovi svetovalci, ne oba Slovenca. Velike misli so težile njegovo dušo in hotel jih je premisliti sam.

Naposled, teden dni po pogrebu svojega očeta, je dal sklicati vse svoje ljudstvo na trg pred palačo.

Čuden je bil ta dan. Sonce je bilo ob svojem vzhodu krvavo rdeče. Vroča, dušča sapa je ležala nad oazo. Tuatom in jemala ljudem vse moči. Vzlic temu pa ljudstvo ni čutilo prav nič utrujenosti. Čudna, nenavadna vznemirjenost se je polastila vseh prebivalcev in nihče se je ni mogel otresti.

Tako je bilo, kakor bi srea hitreje utripala.

vi na studenškem pokopališču pokopali upokojenega nadučitelja g. Mihaela Lešnika. Ob mrtvašnici mu je studenski pevski zbor zapel »Vigred se povrne«, ob grobu pa sta se poslovila od pokojnika šolski upravitelj g. Anton Hren in šolski upravitelj g. Jakob Štuhel, naslednik Lešnikov pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. Njuna govora sta prikazala pokojnika kot vzornega družinskega očeta, vzgojitelja in učitelja, ki je skoro 40 let služboval pri Sv. Ani, kot človeka blagega srca, ljubitelja božje prirode, marljivega pospeševalca sadjarstva in vinogradništva in iskrenega tovariša. Bil je zmerom narodnjak po duhu in srcu. Smrt ga je rešila hudega trpljenja tri dni pred dopolnjenim 71. letom. Lahka mu bodi zemlja.

SV. BARBARA V SLOVENSKIH GORICAH. Dne 12. t. m. je slavil 70-letnico rojstva upokojeni nadučitelj g. Franjo Kranjc. Slavljence, ki je daleč naokoli znan, je ugledna osebnost Slovenskih goric. Je star preizkušen Cirilmetodar in vzoren narodnjak. Slavljence si je v teku svojega službovanja pridobil pri tovariših spričo svoje ljubeznive iskrenosti občo priljubljenost. Še mnogo let!

Domače novosti

* **Odlikovanje bivšega bana dr. Puca.** Te dni je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje dr. Dinko Puc, prejšnji ban dravske banovine.

* **Imenovanje za generala.** Ob priliki rojstnega dne kralja Petra II. je bil imenovan za generala Slovenec Viljem Klobučar.

* **Združitev okoliških občin v Ljubljano.** Dne 13. t. m. je bil na predlog notranjega ministra podpisan ukaz o združitvi okoliških občin z mestno občino ljubljansko. Mestu Ljubljani pripadejo: občina Moste, občina Šiška, občina Vič, južni del občine Ježice, od

občine Polja južnozpadni del in Štepanja vas od občine Dobrunj. V zvezi z izvršenim združenjem bodo prihodnje dni razrešeni ljubljanski občinski odbor kakor tudi občin. odbori z Ljubljano združenih občin in bo imenovan kakor v Celju novi občinski odbor. Pripravlja se tudi združenje mesta Maribora z okoliškimi občinami. Velika Ljubljana bo štela kakšnih 80.000 prebivalcev.

* **Westfalski Slovenci v Ljubljani.** Dne 12. t. m. zvečer so se v treh velikih udobnih avtobusih pripeljali westfalski rojaki v Ljubljano. Prišli so, da se poklonijo spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. na Oplenca. Dospelo je okrog 90 Westfalcev pod vodstvom znanega delavskega voditelja g. Bolhe. Rojake so pričakovali na postaji v imenu Narodne odbranbe predsednik g. dr. Cepuder, g. dr. Bohinjec, za Narodno strokovno zvezo g. Kravos in izseljenski komisar g. Fink. Gostje so se najprej ustavili v postajni restavraciji, odtod so pa krenili v hotel »Metropol«. Večina izseljencev se je odpeljala že ponoči k sorodnikom. Z njimi je prispel tudi nemški novinar g. Gerhard Kill iz Gelsenkirchna, ki bo opisal potovanje in vtiske iz Jugoslavije. Ta teden so se Westfalci spet zbrali v Ljubljani in se z vlakom odpeljali na Oplenec.

* **Zrebanje tobačnih srečk.** Na 120. žrebanju tobačnih srečk, ki se je vršilo v soboto, so bile za amortizacijo izžrebane srečke naslednjih serij: 2, 27, 311, 630, 659, 869, 965, 1034, 1064, 1133, 1197, 1249, 1434, 1466, 1518, 1971, 2136, 2304, 2361, 2510, 2595, 2791, 2965, 2996, 3105, 3108, 3301, 3657, 3841, 4022, 4218, 4220, 4281, 4576, 5157, 5189, 5190, 5395, 5461, 5587, 5643, 5898, 5958, 5980, 6071, 6297, 6355, 6395, 6501, 6708, 7071, 7230, 7367, 7460, 7493, 7529, 7547, 8040, 8161, 8249, 8745, 8838, 9002, 9375, 9386, 9403, 9555, 9718, 9772. Dobitki pa so padli na naslednje srečke (prva številka označuje serijo, druga številko srečke): **75.000 Din:** 5813—31; **2000 Din:** 2135—27; po

500 Din: 6341—70, 8703—35; po **100 Din:** 814—81; 1873—17; 5488—49; 6118—75; 6511—64; 6978—86; 7246—68; 7319—76; 7614—14; 8127—50; po **50 Din:** 837—70; 1205—56; 1487—15; 1509—56; 3044—11; 4292—52; 4390—23; 4410—86; 4826—69; 558—94; 5944—11; 5972—4; 6081—90; 6385—53; 7094—22; 7628—79; 8407—38; 8926—14; 9253—81; 9345—71.

* **Smrt vzornega škofjeloškega gospodarja.** S smrtjo g. Antona Hafnerja se je preselil v večnost priljubljen Škofjeločan. Pokojnik je po očetu prevzel mesarijo in jo vodil do tedaj, ko je preuredil zet g. Avgust Potočnik prostore za trgovino z železnino. Pokojnikova prva skrb je bila posvečena domu, a kljub temu je našel dovolj priložnosti, da se je posvečal tudi javnemu delu. Kot politik je bil g. Hafner neomajen naprednjak. Plemenitemu človekoljubu, gospodarju in narodnjaku g. Antonu Hafnerju časten spomin, njegovim svojem pa globoko sožalje.

* **Komisar pri Pokojniškem zavodu.** Minister za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Mirko Kamnenović je podpisal odlok, s katerim se razpušča upravni odbor Pokojniškega zavoda privatnih nameščenec v Ljubljani in se imenuje dr. Anton Milavec, posestnik iz Ljubljane, za komisarja Pokojniškega zavoda.

* **Miha Zemljič brez strehe.** Žalostna usoda bratov Ivana in Jožefa Markucijev in Mihaela Zemljiča, ki so po nedolžnem sedeli v ječi zaradi umora toliko let, je pretresla vse, ki jim je bil primer znan. Ob času, ko so bili v ječi, so njihova posestva prišla na boben, in zdaj so se znašli na cesti brez strehe. Posebno žalosten je primer Mihe Zemljiča iz Bačkove, ki ima šest otrok in ki je razen tega bolan. Te dni je prišel v mariborsko bolnišnico, da bi se zdravil. Zaradi pomanjkanja prostorov ga niso mogli sprejeti, a našla se je dobrotna duša gostilničarja g. Trafenika, lastnika »Prešernove kleti«, ki je za ta

Oči so gorele in se bliskale, in vse ljudi je prevzela skrivnostna želja, da bi v eni sapi vriskali od veselja in kričali od bolečin. Še celo oba Slovenca se nista mogla otrestiti tega čudnega občutka in sta se zaman spraševala, kaj naj pomeni.

Neli se jima zaradi vročine ni pridružila. Ostala je rajši v svoji sobi in gledala skozi okno po zeleni oazi.

Zborovališče je bilo kakor veliko mravljišče. Vsi so govorili hlastno in razburjeno, drug čez drugega, ne da bi vedeli, kako in kaj. Voditelji rodov so dali na stotine ukazov, da so jih čez pet minut preklicali in zamenjali z novimi. Tudi ženske in otroci niso strpeli v hišah. V kopicah so se gnetli okoli trga za posvetovanje, kamor jim ni bilo dovoljeno stopiti.

Naposled so prišli dvorjani. Vznemirjenje je še naraslo, ko se je pokazal mladi faraon s svojimi najbližjimi svetovalci.

Stopil je v ospredje.

Vse je potihnilo, ko je pričel govoriti.

»Vas, plemeniti svetovalci mojega očeta, in tebe, moj dragi narod, sem sklical k važnemu, odločilnemu posvetu,« je dejal Hau-nefer z jasnim glasom. Vsem je ostal v živem spominu dan, ko so prišli tuji gostje v našo oazo, še bolj pa dnevi, ki so sledili njihovemu prihodu. Globoka razpoka je nastala med vami zaradi zahtev po vladarski kroni, ki jo je stavil eden izmed tujcev. Te zahteve niso mogle biti docela neupravičene, saj je priklenil nase veliko število Rometov. Jaz nisem smel o tem nič zvedeti, ker sem bil še nedorasel mladenič in me še niso sprejeli med odrasle može. Med tem pa je sklenil bog poklicati k sebi mojega očeta, pa tudi njego-

vega nasprotnika, in posaditi mene h krmilu naše dežele. Ves kaže, da bomo v bodoče lahko živeli v miru in slogi. Toda s tem se ne mislim zadovoljiti. Doslej smo imeli dovolj dela s tem, da smo uničili vsiljive puščavske razbojnike in poskrbeli za dostojen pogreb naših dragih. Zdaj pa se mi zdi, da je prišel dan, ko moramo zvedeti, na kakšne dokaze je opiral tujec svojo zahtevo po prestolu. Danes naj se razčisti razmerje med menoj in sinom moža, ki leži zdaj v grobu zraven mojega očeta. Mikail, sin Uasifa el Hajata, pozivam te, da poveš vse, kar veš o pravicah in namenih svojega očeta!«

Mladi Mikail je prišel zaradi tega nepričakovanega preobrata v največjo zadrego. Še bolj ga je zmedlo ploskanje in klicanje množic, ki se je začelo od vseh strani po teh kraljevih besedah. Šele na ponoven poziv se je odločil, da bo izpregovoril in z negotovim glasom je dejal:

»Boli me, gospod, da obnavljaš spomin na vse to, kar se je zgodilo. Glej, življenje si mi rešil in rešil bi bil tudi mojega očeta, če ne bi bila volja dobrotljivega in vsemogočnega boga prehitela tvojih načrtov. Kako naj kaj zahtevam od tebe, ki ti dolgujem življenje? Ne, za nobeno ceno in nikoli! Tudi če bi imel kakšne upravičene zahteve, jih ne bi povedal. Naj ostane od te ure vse zakopano in pozabljeno, kakor je zakopano in pozabljeno sovraštvo med najinima očetoma. Iz lastne volje se odpovedujem...«

»Počakaj!« je vzkliknil kralj Hau-nefer. »Tako ne sme govoriti mož, ki lahko gleda na mogočne, kraljevske prednike. Zdaj ne govorim samo zase, ampak tudi za svoje otroke in svojih otrok otroke.«

»Gospod, saj komaj slutim, kaj je oče na-

meraval v svojih mislih,« je odvrnil plašno Mikail. »Nikoli mi ni podrobno razlagal svojih načrtov.«

»Prav. Potem je to dolžnost vas, moji svetovalci in draga gosta s severa. Vi veste vse in boste zastopali tega mladeniča, da ne bo prikrajšan za svoje pravice.«

Možje, ki jim je mladi kralj namenil te besede, mu izprva niso odgovorili. Kakor jim je bila velikodušnost mladega vladarja všeč, kakor so ga občudovali, vendar jim je bilo skrajno neljubo, da bi se zdaj iznova pregrevalo vprašanje spora za prestol, ki je bil že srečno odstranjen. Vendar pa je faraon vztrajal pri svoji volji in treba se mu je bilo pokoriti.

Po Hudalesovem nasvetu so prinesli spet Etfanhovo listino, ki jo že poznamo, in so to važno listino iznova prebrali.

Mladi kralj je postal zelo vznemirjen, ko je slišal njeno vsebino. Vzel je krono z glave, z iztegnjenimi rokami jo je pomolil pred se in vzkliknil z boleznim glasom:

»Zdaj razumem tvoje duševne boje, moj rajni oče! Kralj Nebsemi, ki smo ga častili kot očeta našega rodu in našega naroda, si je pridobil vladno izdajo in pahnili prave dediče krone v sramoto in suženjstvo. Gorje mi, da mora moja mlada duša videti ta strašni madež na imenu mojega velikega prednika. Vi pa,« se je obrnil očita k svojim svetovalcem, »vi, ki ste poklicani, da ohranite vladarja na poti pravice in resnice, ste mojega očeta naravnost prisilili, da ni izročil prestola očetu tega mladeniča tudi potem, ko je sam spoznal, da mu dela krivico! Zardeti morate pred menoj, neizkušenim dečkom, in pred očmi živega Boga, ki vidi v vsa srca!«

(Dalje prih.)

čas, dokler bo čakal Zemljčič na sprejem v bolnišnico, dajal hudo preizkušenemu možu brezplačno hrano in stanovanje. Ta čin g. Trafenika je zbudil v Mariboru lep odmev.

* **Rumunski pevci pridejo v Jugoslavijo.** Pevsko društvo »Karmen« v Bukarešti obišče v novembru Jugoslavijo in nastopi tudi v Ljubljani. Društvo šteje 150 članov in dirigent mu je znani profesor kraljevske akademije glasbe Jan Kiresky. Zbor je sestavljen iz najboljših rumunskih pevcev, študentov, članov opere in profesorjev glasbe pod predstvom vseučiliškega profesorja in prestolonaslednikovega kateheta dr. Nikolaema Popesca.

* **Komunistični izzivalci na shodu Jugoslovenske narodne stranke.** Na shodu Jugoslovenske narodne stranke v nedeljo v Beogradu je skupina 50 do 60 mladeničev in dijakov, ki so znani levičarji in komunisti, razdeljevala letake komunistične vsebine in vrgla proti govorniškem odru jajce, da bi povzročila nered in preprečila zborovanje. Ogorčena množica je izizvalce napadla, nato pa jih je policija zapisala in odstranila s shoda. Med spopadom je bilo nekaj oseb lahko ranjenih. Izmed njih se mora le sedmošolec Milorad Gajić zdraviti v bolnišnici. Beograjsko redarstvo je uvedlo takoj preiskavo in zaprlo pet znanih komunistov.

* **Ponekod je bila že slana.** Pred dnevi, ko je bilo hladnejše vreme, je po nekaterih krajih v dravski banovini padla slana. Napravila pa ni posebne škode.

* **Redni vpis v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani, Kongresni trg 2/II.** se vrši. V DTŠ se lahko vpiše vsakdo. Pri dopisni trgovski šoli se naučite doma z dopisovanjem modernih jezikov, kakor nemščine, francoščine, italijanščine in drugih, dalje vseh trgovskih predmetov, kakor knjigovodstva, dopisovanja, stenografije, računstva itd., vseh združ-

nih predmetov, ki so potrebni za vodstvo zadruge. V svoji dvoletni trgovski šoli pripravljajo hkratu svoje učence za privatni izpit na državni trgovski šoli.

* **Berlinski visokošolci potujejo po Jugoslaviji.** Te dni so bili v Sarajevu. Nato so nadaljevali potovanje v Dubrovnik in dalje v Črno goro. Iz Črne gore bodo šli v Južno Srbijo. Na povratku bodo ostali nekaj dni v Beogradu.

* **Iz petih milijonov trije.** Svoječasno določeni kredit za zgradbo ceste Maribor—Št. Ilj v Slovenskih goricah se je zdaj skrčil za dva milijona, ki gresta v prid cestnim gradnjam v vardarski banovini. S preostalimi tremi milijoni pa očitno ne bo mogoče izvršiti vseh cestnih del.

* **Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani, Kongresni trg 2/II.** (trgovski učni zavod) je dosegel v preteklih letih najboljšo uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšim programom, ki ga izvajajo samo prvovrstne učne moči. Istotam se vrše razni večerni jezikovni, strojepisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. Priporočamo!

* **Smrtna nesreča poročnika Čeha.** Topničarski poročnik g. Stanislav Čeh, ki je služboval v Zagrebu, se je predzadnjo nedeljo vozil z avtom iz Beograda v Novi Sad. Šofiral je podporočnik avtomobilske komande v Beogradu Petar Stojanović, ki je vozil zelo hitro. Blizu cerkve sv. Roka v Novem Sadu je privozil od nasprotne strani voz in da bi ne trčila skupaj, je Stojanović hitro zavil na drugo stran ceste. Toda nesreča je hotela, da je počila pnevmatika na zadnjem kolesu in tako je avtomobil udaril najprej v voz, potem pa v železni drog daljnovoza. Poročnik Čeh je bil hudo ranjen in prepeljali so ga takoj v vojaško bolnišnico, kjer je kmalu izdihnil. Vest o tragični smrti poročnika Čeha je zbu-

dila splošno sočutje med oficirji zagrebške garnizije, saj je bil pokojni izredno ljubezniv, dober in vesten oficir. V Ljubljani zapušča mater, brata in štiri sestre.

* **Vlak je povozil vojaka.** V ponedeljek zvečer se je pripeljalo v Litijo več vojakov 40. pehotnega polka iz Ljubljane, med njimi tudi kaplar Miodrag Marković, ki je šel s svojim oddelkom 10 mož na progo. Okrog 4. zjutraj je bil pri uvoznem signalu, ko je privozil nasproti tovorni vlak. Miodrag se je sicer tovornemu vlaku umaknil, ni pa videl, da prihaja od druge strani brzi tovorni vlak. Lokomotiva je nesrečneža udarila v hrbet in ga vlekla še 20 m s seboj. Ves razmesarjen je obležal mrtev na progi. Nesrečnega vojaka so našli zjutraj delavci in obvestili o tem orožniško postajo v Litiji.

* **Griža v Suhi Krajini se širi.** Iz Šmihela pri Žužemberku je bilo do 11. t. m. prepeljanih v bolnišnico osem oseb, med njimi organist Lavrič in trije njegovi otroci. Učenka Marija Pakkova, stara 13 let, je v bolnišnici v Novem mestu umrla. V okolici so doslej umrle štiri osebe za to boleznijo. Ta bolezen je glasen opomin, kako zelo je potreben vodovod za Suho Krajino. Oblastva prosimo, naj store vse, da se ta bolezen zatne.

* **Dirka v smrt.** V soboto zjutraj je šel neki delavec iz Reke proti Hočam na delo. V bližini Spodnjih Hoč je zagledal na cesti ostanke osebnega avtomobila, 20 korakov naprej pa je ležalo v mlaki krvi mrzlo truplo mladega moškega, vse strto od silnega udara. Naglo je odhitel v vas in obvestil o nesreči orožnike. V ubitem avtomobilistu so prepoznali lastnika mlina in tvornice bučnega olja v Framu Miroslava Pučelika. Kakor se je ugotovilo, se je morala nesreča pripetiti pozno ponoči. Pokojni Pučelik je bil prejšnji večer v Lebejevi gostilni v Reki, odkoder se je potem malo pred pol 23. uro odpeljal. Ka-

Sven Elvestad:

Skrivnost sivih rokavic

7 Kriminalni roman.

»Nikakor si ne morem misliti,« je nadaljeval veleposestnik in ogledoval briljantno iglo, »odkod bi imel moj prijatelj, tajnik, tako dragocenost.«

Detektiv je vstal.

»Tega seveda ne moremo vedeti,« je menil. »Vendar pa ga bom vprašal, ali je njegova. Kje stanuje?«

Veleposestnik mu je dal Strömov naslov.

Krag je trenutek premišljal.

Ali je bil res tajnik tisti mož, ki se je tiste večera peljal mimo male hiše? Kaj pa dama? Kje je zdaj? Ström se je vendar sam vrnil k Sandu.

Detektiv si je moral priznati, da je zmerom znova naletel na dokaze za pretkanost zvitega zločinca. Če hoče, da se mu bo posrečilo prijeti ga, mora zelo previdno postopati, zakaj najmanjša napaka mu lahko podere vso zgradbo preiskave. Obenem mu je bilo jasno, da bo že v nekaj urah razjasnil vso skrivnostno zadevo.

Kmalu nato je bil Krag spet v mestu. Najprej je dognal, kdo in kaj je sploh bil ta tajnik Ström, o katerem mu je pripovedoval veleposestnik Sand.

Ugotovil je, da je imel službo tajnika pri nekem mestnem uradu. Dalje je izvedel, da se je bil Ström šele pred dvema letoma po daljšem bivanju v tujini vrnil v domovino. Ko je štel dvajset let, je šel v Berlin. Majhna pustolovščina je bila vzrok, da je zapustil deželo. Ko se je vrnil, je s pomočjo vplivnih prijateljev dobil to udobno mesto. Slovel je

za vestnega in sposobnega mladega človeka. Govorili so, da si je zlasti na področju narodnega gospodarstva pridobil v tujini obsežno znanje.

Najbolj pa je zanimalo Kraga dejstvo, da je bil Ström že nekaj časa v tesnih zvezah z znano varietetskimi damo, ki je v zadnji sezoni mešala glave vsej zabavi željni Kristianiji. Gibal se je mnogo v njeni družbi. Zelo pogosto sta obedovala in večerjala v najuglednejših restavracijah, delala sta izlete in se vedla tako, da sta povsod vzbujala pozornost in bila središče splošnega zgledovanja.

Tajnik je imel udobno stanovanje ob Cesti v park. Neka vdova mu je gospodinjala.

Preden se je detektiv napotil k Strömu, je še hitro pogledal v telefonski imenik. Strömovega imena ni našel v njem.

Krag je nekaj trenutkov razmišljal in si napravil vojni načrt.

Potem se je napotil v svoje zasebno stanovanje in je odprl svojo veliko omaro, v kateri je imel vse potrebščine za maskiranje. Izbral si je obleko, kakršne navadno nosijo telefonski delavci: moder delovni suknjič z usnjenim opasačem, za katerim je imel zataknjenega nekaj orodja.

Krag je počakal še pol ure, da bo Ström zanesljivo že odsoten od doma in v službi. Potem si je vrgel na ramo kolobar bakrene žice in šel.

Hišo je našel brez težav. Vstopil je. Tajnik naj bi stanoval v tretjem nadstropju. Srečal ga je na stopnicah in ga je po Sandovem opisu takoj spoznal.

Krag si je dejal, da mladi gospod ne more biti posebno vesten, zakaj prišel bo v službo z nadpolurno zamudo. Bil je zelo elegantno oblečen in je nosil ščipalnik.

Detektiv mu je pogledal v oči in je nehot

umaknil pogled. Še nikdar ni videl tako mrzlih, trdih oči. Bile so kakor iz kamna.

Krag se ni mogel otresti občutka nekega neugodja, ko je šel mimo njega.

Pozvonil je pri vratih v tretjem nadstropju. Na medeni ploščici je bilo napisano tajnikovo ime.

Odprla je črno oblečena starejša ženska in Krag se je brez nadaljnega mimo nje preril v stanovanje z besedami:

»Prihajam od telefonske družbe.«

Ženska se je zelo začudila.

»Saj nimamo telefona v hiši,« je rekla.

Krag je čisto mirno odgovoril:

»Prav zaradi tega prihajam. Tajnik Ström je naročil telefonski priključek. Pravkar sem ga bil srečal na stopnicah.«

Ženska očitno ni vedela, kaj naj bi storila.

»O tem mi ni rekel niti besedice,« je mrmrala.

»Ne?« je dejal Krag brezbrizno in odprl vrata.

»Ali je to njegova soba?« je vprašal.

»To je salon. Tamle je njegova delovna soba. Bržkone bo hotel imeti v njej telefon.«

»Seveda,« je menil preoblečeni detektiv in stopil v tajnikovo sobo. Njegov pogled je neutrudno iskal po vseh kotih, da bi odkril kaj važnega.

Ženska ga je spremljala. Bila je ena izmed tistih, ki radi mnogo govore, in je bila zelo vesela, da dobi v stanovanje telefon.

Ströмова delovna soba je bila najbolj notranja soba majhnega samskega stanovanja. Krag je menil:

»Kakor vidim, je tukaj ležala preproga.«

»Da,« je odgovorila gospodinja, »pa so jo odnesli proč.«

»Kdaj se je to zgodilo?« je vprašal Krag.

»Tega vam res ne morem natančno povedati.«

ko je potem prišlo do nesreče, bo pač ostalo za vedno skrivnost. Morda je vozaču odpovedalo krmilo zaradi kake napake in je avto s vso silo treščil v obcestni kilometrski kamen. Voznika je vrglo daleč naprej in je obležal na mestu mrtev. Usodna nesreča je vzbudila splošno sočutje z ugledno rodbino ponesrečenca. Pokojnik je štel šele 35 let. Po rodu je bil iz Krčevine pri Mariboru kot sin nadučitelja Pučelika. Naj počiva v miru, hudo prizadetim svojcem iskreno sožalje.

* **Nesreča.** V Čečah se je ponesrečil 15-letni Jožef, sin znanega posestnika g. Potrate. Mlatilni stroj mu je tako hudo poškodoval desnico, da so mu jo morali v ljubljanski bolnišnici odrezati.

* **V celjski cinkarni stavka 260 delavcev.** Te dni je stopilo delavstvo celjske cinkarne v stavko. Delavstvo zahteva 25 odstotno zvišanje mezd, novo kolektivno pogodbo in ureditev delovnega razmerja po obrtnem in rudarskem zakonu. V stavko so stopili vsi delavci, okrog 260 po številu. Pozneje so se spet vrnili na delo. Ker pa se njihovim zahtevam ni ugodilo, so v torek spet stopili v stavko.

* **Poizkus samomora na celjski postaji.** V četrtek je izpila 23-letna brezposelna natakarka Štefka iz Št. Jurija ob Taboru na stranišču celjske postaje večjo količino lizola. Ko so ljudje opazili, da je stranišče zaklenjeno in začutili oster duh po lizolu, so s silo odprli vrata in našli dekle nazavestno. Z reševalnim avtomobilom so jo prepeljali v bolnišnico, kjer ji je zdravnik izpral želodec.

* **Zaradi prepira z očetom v smrt.** V hiši posestnika Kosa v Zgornji Zadobrovi pri Devici Mariji v Polju je prišlo do družinskega prepira, ki se je nenavadno žalostno končal. Ko se je 23-letni domači sin France po trdem delu opoldne vrnil s polja h kosilu, sta se z očetom nekaj maega sporekla, med besedo-

vanjem pa je France na lepem segel po steklenici lizola na polici in jo izpil. Prestrašeni oče je sina takoj naložil na voz in odhitel z njim v bolnišnico, a vsa pomoč je bila zaman. Po nekaj urah trpljenja je France umrl zaradi zastrupjenja.

* **Motorno kolo je zadelo v voz.** Nedavno po kosilu sta se odpeljala z motorjem v Selško dolino slaščičar Šink Franc in v prikolici gostilničar Porenta Anton, oba iz Binklja. Ko je na povratku pridrvelo motorno kolo na prostor, kjer se od glavne ceste odcepi stranska pot proti Trnju, se je pred vozačema znašel voz. Na lojtrskem vozu sta se peljala posestnikov sin Svojšak Jože in delavec Vinko, vodil pa je voznik Ojsterc Janez. Zadnji je kar odrevenel, ko je opazil, da drvi motorno kolo naravnost v konja, toda ni mogel nesreče več preprečiti. Kakor blisk se je zaletelo motorno kolo s prikolico vred v ojnice, jih zlomilo, naslednji udarec pa je bil že namenjen konju, ki ga je treščilo ob tla in mu zlomilo zadnjo levo nogo. V tistem trenutku sta zdrsnila Šink in Porenta s sedežev. Vrglo ju je po nerazumljivem naključju preko konja in voza na drugo stran v travo tako srečno, da nista priletela v kanalske cevi in ograjo, kjer bi se bila gotovo ubila. Motorno kolo, ki je bilo še v pogonu, je zdrsnilo ob vozu naprej, se od njega odbilo, zdrdralo preko ceste na nasprotni travnik in se pognalo v kozolec, kjer je obtičalo. Posledice nesreče so bile hude. Konja so morali na mestu pobiti in motorno kolo je močno stolčeno. Najmanj prizadeti so ostali oni na vozu, ki so pretrpeli zgolj mnogo strahu.

* **Smrt po poškodbi z nožem.** Sešla sta se posestnikov sin Janžekovič in viničar Anton Hojnik, oba iz Senčaka, in se v razgovoru nista mogla strinjati zaradi neke zadeve. Prišlo je med njima do prepira, v katerem je

odločal nož. Hojnik je zabodel svojega nasprotnika Janžekoviča z žepnim nožem globoko v hrbet. Janžekovič, ki je ostal v domači zdravniški oskrbi, je kljub vestni negi umrl zaradi poškodbe.

* **Požar.** Nedavno je nastal požar v hiši Novakove na Peščeniku pri Višnji gori. Takoj so prihiteli gasilci iz Višnje gore in Kriške vasi. Njim se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. Kako je požar nastal, se ne ve.

* **Vlomilska družba v Mariboru.** Nedavno ponoči so neznani tatovi vlomili v gostilno »Wilson«, last gostilničarke Marije Golobove. Ukrali so desetlitrsko steklenico, polno pelinkovca, več kilogramov mesa, okoli dvajset klobas, pet kilogramov masti, večjo zalogo jajc in še nekaj drugih jestvin. Ko so v shrambi vse pretaknili, so s ponarejenim ključem vlomili tudi v sosedno mesnico, ki pa je bila k sreči prazna. Očitno so stikali za denarjem, ker so s silo odprli predal, v katerem pa niso našli zaželenega plena. Isto noč so neznanci vlomili tudi v Klavniški ulici v podstrežje zasebnice Alojzije Plohlove ter pokradli posteljnino in mnogo perila, ki je bilo shranjeno v nekem zaboju.

* **Aretacija košaškega vlomilca.** Vlomilca v Rižnikovo trgovino v Košakah je izsledila policija v Mariboru. V trgovino Ludovika Rižnika v Košakah je bil izvršen nedavno velik vlom. Neznani vlomilec je odnesel ponoči trgovcu Rižniku veliko zalogo tkaninskega blaga in 18.000 cigaret. Orožniki so osumili dejanja 21 letnega Josipa Kelca, znane pokvarjenca. Lotili so se zasledovanja in prosili za pomoč tudi mariborsko policijo, vendar brez uspeha. Kelc je prav po tistem vlovu izginil kó káfra, kar je sum še povečalo. Te dni je pa mariborska policija izsledila iskanega Josipa Kelca v neki zakotni gostilni in ga aretirala.

»Ali ne morda pred kakšnimi štirinajstimi dnevi?«

»Da, tako približno.«

»Ali je bila prodana?«

»Da.«

»Komu?«

»Hlapec je prišel z vozičkom in jo odpeljal. Na vozičku je bilo ime Syver Syversen.«

Krag je še nekaj časa brskal po sobi s pretevezo, da mora najti prostor, kjer bi se dal telefon najbolje namestiti. Pri tej priliki je lahko pregledal vsak kotiček v stanovanju. Prišel je tudi v garderobo. Tu je odkril dve reči, ki sta zbudili njegovo zanimanje.

Eno izmed teh reči je vtaknil v suknjič, ne da bi vdova to opazila. Potem je rekel:

»Zdaj moram iti. Moram dobiti še nekaj orodja. Povejte gospodu tajniku, da bo telefon v nekaj dnevih postavljen.«

»Gospod, to je kri!«

Preden je detektiv zapustil stanovanje, si je še vse natančno ogledal, kakor bi si hotel vse skrbno vtisniti v spomin. Za delovno sobo so bile stopnice. Tu se torej lahko dela večji trušč, ne da bi se kdo za to brigal.

»Ali ima tajnik tudi v gornjem nadstropju kakšno sobo?« je vprašal Krag.

Vdova je zdaj postala že nezaupna zaradi vseh teh vprašanj tujca, ki so bila podobna zasliševanju. Zato je vprašala:

»Zakaj hočete vse to vedeti?«

»Samo zaradi telefona.« je odvrnil Krag brezbržno in pogledal navzgor. »Ali ne vidite, da bi se mogla potem žica napeljati skozi strop tudi v vrhno sobo.«

»Razen teh sob nima tajnik nobenega drugega lokala v hiši. Teda jaz sama imam na vrhu sobo.«

»In ta pač leži nad delovno sobo tajnika Ströma?«

»Zakaj vas to zanima?«

»Mislim si, da bi bilo prav, če bi bila vaša soba prav nad to sobo, zakaj potem bi morali slišati, kadar bi zvonil telefon in bi tajnik ne bil doma.«

»Da.« je odgovorila, »prav imate. Moja soba je nad tajnikovo delovno sobo. Seveda bi slišala, če bi telefon zvonil.«

»Vi ste zmerom doma?« je vprašal Krag prav prijazno.

»Da, skoro zmerom, samo takrat ne, kadar kaj nakupujem.«

»Pred štirinajstimi dnevi nekega večera pa vendarle niste bili doma,« se je smejal Krag dobrodušno.

Vdova je začudeno pogledala telefonskega delavca.

»Ne vem, kaj ste hoteli reči s tem,« je odvrnila.

»Da, da, čuje se morda res nekoliko čudno,« je menil Krag. »Pa vam bom takoj vse pojasnil.« je smehljaje se nadaljeval. »Kakšna dva tedna sta že minila, ko je tajnik Ström pri nas v pisarni naročil telefon. Kakor se je dalo sklepati iz njegovih besed, nima niti pojma, kako se telefon postavi. Očitno je mislil, da se telefonski aparat samo postavi v sobo in da se potem žica potegne tako nekako skozi zrak. Rekel je namreč, naj tistega večera ne pridemo, ker ne bo nikogar doma. Niti moje gospodinje,« je rekel, »ta pride šele pozno zvečer domov. Zaradi tega vem, da tistega večera pred štirinajstimi dnevi niste bili doma.«

Gospodinja se je smejala.

»Vi ste res dovtipen mož,« je rekla. »Sicer je pa res tako, kakor pripovedujete. Prav dobro se spominjam, da sem bila pred kakimi

štirinajstimi dnevi odsotna. Zunaj v Sandvikenu sem bila. Morala sem nekaj oskrbeti za gospoda tajnika. Todaj zdaj me ne smete več ničesar izpraševati, sicer bom res mislila, da me hočete zasliševati.«

Krag je vtaknil svoje orodje za opasač.

»Ne, ne,« je rekel, »nič več vas ne bom izpraševal. Oprostite, da sem vas nadlegoval. Kakor vidite, sem res šaljivec.«

Ko je šel, ga je spremljala gospodinja do vrat.

»Ali bomo kmalu dobili telefon?« je vprašala.

Krag je malo razmišljal.

»V teku treh dni,« je potem rekel. »Morda še prej... takole v dveh dneh. Na svidenje!«

Hitel je v svoje stanovanje. Tam je odložil predmet, ki ga je bil našel v Strömovi garderobi. Bil je ponošen širokokrajni klobuk.

»Vse kaže,« je mrmral Krag predse, da je to klobuk umorjenega oderuha Jaervena. Sicer pa bomo še videli...«

Ko je odložil krinko, je začel razmišljati o ugotovitvah, ki jih je napravil v Strömovem stanovanju.

Nič več ni dvomil, da je na sledu pravemu morilcu. Samo povod za umor mu ni bil še čisto jasan. Ali je mala modra reč naposled le menica?

Po vseh ugotovitvah je prišel do sklepa, da je bil umor izvršen v tajnikovi delovni sobi, ker je hotel tajnik pred štirinajstimi dnevi brezpogojno biti sam: zaradi tega je tudi poslal gospodinja v Sandvikenu. Vsekako ne bo težavno dognati, katerega dneva je bila gospodinja odsotna. Če se izkaže, da je bil to dan umora, bo ta okolnost važen indicij. In zgodba s preprogo, ki je bila odstranjena. Zakaj? Tudi to bo treba dognati.

V teku pol ure se je detektiv oblekel v no-

***Predrzen pustolovec pod ključem.** V Konjicah so aretirali orožniki nekega Petra Bauka iz Mostarja. Bauk je drzen pustolovec, ki je zakrivil že mnogo lopovščin. Eno največjih njegovih sleparstev pa je bilo, ko je v Beogradu ustanovil društvo »Slovenski jug«, ki seveda ni nikdar obstajalo. Bauk je dal tiskati lepe pozive na rodoljubno javnost s prošnjo, naj prispevajo za velikopotežno književno delo o blagopokojnem kralju. Te prošnje so bile tako lepo sestavljene, da je bila vsa zadeva kaj verjetna. Razne tvrdke in razni ugledni ljudje so brez suma pošiljali znatne zneske in slepar bi morda še dolgo zbiral tisočake, če se ne bi eden izmed podpisnikov začel podrobneje zanimati za vso reč. Ko je pri beograjski policiji povprašal, kje je to društvo »Slovenski jug«, je prejel odgovor, da takega društva sploh ni. Ko so Bauku postala tla prevročna, je izginil in nikjer ni bilo sledu za njim. Naposled so ga orožniki prijeli v Konjicah, odkoder so ga poslali v celjske zapore. Bauk je pri zasliševanju priznal, da je samo na račun omenjenega almanaha prejel okrog 150.000 Din. Vsi, ki so kaj prispevali v ta namen, naj to javijo ljubljanskemu kriminalnemu uradu ali pa okrožnemu sodišču v Celju.

***Morilec Ambrož Oblonšek obsojen na 18 let.** Te dni se je zagovarjal pred zagrebškim sodiščem 60-letni Ambrož Oblonšek, ki je umoril Ano Pekšičevo in ranil svojo priateljico Ljubico Korenovo. Po zločinu je pobegnil v Avstrijo, kjer so ga prijeli in izročili našim oblastvom. Zagovarjal se je, da je storil zločin iz ljubezni. Umoriti je hotel svojo ljubico, po nesrečnem naključju je pa zabodel njeno prijateljico. Ano Pekšičevo, ki ji je priskočila na pomoč. Pred sodiščem je izkušala Korenova Oblonška čim bolj obremeniti. Oblonšek je bil že leta 1910. obsojen zaradi uboja v Ljubljani. Takrat je prišlo do

zločina med keglanjem, ko so se kegljači spoprijeli. Po dolgem posvetovanju je izreko sodišče sodbo. Oblonšek je bil obsojen na 18 let robije zaradi premišljenega poizkusa umora Korenove in umora Pekšičeve. Korenovi mora plačati 5000 Din.

***Posestvo je hotel s streli izsiliti.** Pred senatno trojico v Mariboru je stal 40-letni Josip Lovrenčič iz Dobrovc pri Hočah. Obtožen je bil poizkušene umora svojega tasta Tomaža Ferka, ki mu ni hotel prepustiti posestva. Lovrenčič je bil obsojen na poldrugeto leto strogega zapor.

***Z motiko po glavi.** Te dni sta se vračala iz Župečje vasi k Sv. Lovrencu na Dravskem polju posestnikova sinova Jožef Jeza in Andrej Planjšek. Med potjo je prišlo med njima do prepira, v katerem je Planjšek z motiko udaril sopotnika po glavi in mu prizadejal hude poškodbe. Jeza je moral iskati zdravniške pomoči.

***Aretacija zagonetnega pustolovca.** V noči na 6. t. m. je skočil v Mariboru neki Mate Šalamunac v zgodnji jutnji uri skozi okno prvega nadstropja ter se potolkel, da je močno krvavel. Takoj je tekel proti glavni postaji in se z avtom odpeljal proti Št. Ilju, držeč ves čas vožnje nabit samokres v roki. Šalamunca so še istega dne aretirali, kajti policija je v neznancu domnevala zločinca. Z ozirom na to so morali oddati Šalamunca v bolnišnico, ker je izgubil mnogo krvi. Medtem pa so se zanj ozanimali ter prosili njegovo domovinsko občino Belovar za podatke, ki so potrdili, da je policiji padel v roke nevaren zločinec.

***Pustolovščine Rudolfa Vodopivca.** 36-letni trgovski potnik Rudolf Vodopivec, ki se je izdajal za nadškofovega tajnika, je nedavno, kakor smo že pisali, osleparil nekega ljubljanskega šoferja s tem, da ga je ta brez vsake pare nagrade popeljal na Bled. Ker so

mu na Bledu zaradi raznih sleparstev, storjenih po Gorenjskem, gorela tla pod nogami, je še tisti dan zbežal na Jesenice in potem na avstrijsko stran, kjer je v Št. Lenartu na Koroškem osleparil tesarskega mojstra Lovrenca Kravina. Nato je šel na Madžarsko, odkoder se je vrnil v velesejskih dnevih v Ljubljano. Tu pa ga je pobrala policija.

***Oplenjena trgovina.** V Radomljah je bil izvršen vlom v trgovino ge. Katarine Kapljeve. Tatovi so odnesli 500 Din gotovine, večjo zalogo perila, čokolade, salam in specerijskega blaga. Mengiški orožniki so za vlomilci že odkrili sled.

***Rop deklice sredi mesta.** Neka gospa iz Samobora je bivala nekaj dni v Zagrebu s svojo petletno hčerko. V petek je nakupovala mesnino v mesnici blizu Jelačičevega trga. Njena hčerka je medtem časom hodila med ljudmi. Nenadoma pa se je prikradla k njej lepo oblečena neznanka, prišla deklico za roko in jo hitro povedla iz mesnice. Mati je pogrešila hčerko šele, ko je hotela zapustiti mesnico. Drugi ljudje v mesnici so ji povedali, da jo je neznana ženska odvedla. Prestrašena žena je začela takoj teči po ulici in glasno klicati hčerko. Imela je srečo, da je tekla v pravo smer, zakaj kmalu je opazila, kako se njena hčerka trga iz roke neznane ženske. Ko je neznanka videla, da ji rop otroka ni uspel, je dete pustila in hitro zbežala. Ker je neznanka pobegnila, se ni dalo ugotoviti, kaj je nameravala z otrokom.

***Žrtev ostudnega zločina.** V petek popoldne je šla neka 12 letna deklica z materjo v gozd v okolici Levca nabirat drva. V gozdu sta se ločili in mati se je vrnila pozneje sama domov. Deklica pa je srečala v gozdu neznanega mladega moškega in ga pozdravila. Neznanec jo je nekaj časa zalezoval, potem je pa stopil k njej, ji vrzel

vo masko. Izpremenil se je v solidno oblečena starega gospoda s polno sivkasto brado in z naočniki. Bil je videti kot profesor. Pogledal se je v ogledalo in je bil zadovoljen.

Na cesti je sedel v prvi prost voz, ki ga je srečal, in je naročil vozniku, naj ga popelje v Grünerlökken.

Gospodinja mu je bila pripovedovala, da je preprogo kupil Syver Syversen. Krag je poznal to tvrdko in je vedel za njen naslov. V vsej Kristianiji je bil samo eden trgovec s tem priimkom.

Detektiv je pogledal na uro. Hiteti bo treba. Moral se bo še tretjič maskirati in napraviti še en obisk, preden stori zadnji odločilen korak: aretacijo tajnika Ströma.

Ström ne sme niti slutiti, da vrši Krag preiskavo. Toda če bo govoril z gospodinjjo, mu bo ta seveda povedala, da je bil eden izmed delavcev v njegovem stanovanju zaradi namешčenja telefona. In tak pretkanec, kakor je tajnik Ström, bo potem seveda moral slutiti, da se nekaj pripravlja proti njemu.

Detektiv se je vznemiril. Prošil je voznika, naj vozi hitreje, in ta je razumel, da gre za nekaj važnega, zato je pogнал konja z bičem v dir.

Naposled je voz obstal pred Syversenovo trgovino in Krag je izstopil.

Naročil je vozniku, naj počaka, in stopil v trgovino, katere lastnik mu je prišel nasproti.

Detektiv se je predstavil za profesorja Karlsena. Rekel je, da je prišel gledat neko preprogo, ki jo je tajnik Ström prodal pred dvei tvrdki.

Prodajalec, starejši mož, tip mirnega mešana, je vprašal, ali morda z omenjeno preprogo ni kaj v redu.

»Ne, ne,« je odgovoril profesor, »samo videl bi jo rad.«

Lastnik tvrdke je naročil enemu izmed

uslužbencev, naj prinese preprogo in jo razgrne po tleh. Nezaupno je opazoval profesorja.

»Prosim,« je rekel, »to je preproga tajnika Ströma. Kakor vidite, je prav lepa. Zanesljivo je več vredna, kakor sem dal zanj.«

Navedel mu je precejšen znesek. »Kake vrste izdelek je?« je vprašal potem.

»To je perzijska preproga,« je odgovoril profesor.

Potem je profesor pokleknil in začel preprogo natančneje ogledovati. Preiskal je z vno lovskega psa prav vsak kvadratni centimeter. Čez nekaj trenutkov je odkril nekaj komaj vidnih majhnih madežev v sredini preproge, ki so zbudili v njem veliko zanimanje.

Potem je vstal.

»Ali poznate tajnika Ströma?« je vprašal.

»Da, njegov oče je bil moj dober prijatelj,« je odgovoril trgovec. »In...«

Profesor ga je prekinil. »Hočem vam samo reči, da ste to preprogo kupili za smešno ceno. Nedvomno je zelo dragocena. Prepričan sem, da bi si jo naš muzej zelo rad nabavil. Ali jo prodaste?«

Trgovec se je zadovoljno smehljaj.

»Gre samo za to, koliko bi plačali,« je rekel.

»Glede tega se bomo že zedinili. Toda preden se kupčija sklene, moramo zanesljivo vedeti, da je to prava perzijska preproga. Ali jo lahko vzamem s seboj, da jo natančneje preiščem? Bila bi velika pridobitev za naš muzej.«

Prodajalec pa, ki je bil očitno zelo nezaupljiv, ni hotel ničesar slišati o tem, da bi profesor vzel preprogo s seboj. Naposled sta se vendar pobotala, in sicer s pogojem, da bo tudi sam prisostvoval preiskavi.

Dal je preprogo zviti in prenesti v voz. Oba gospoda, pretkani detektiv in nezaupljivi trgovec, sta se potem peljala skozi Akersgade naravnost v Pillerstraede.

Obstala sta pred delavnico znanega kemika.

Detektiv je vzel zvito preprogo pod pazduho in stopil v kemikovo stanovanje. Trgovec mu je sledil.

Krag se je moral sam pri sebi smejeti zaradi smešnega položaja, v katerega je zašel.

Bil je izredno zadovoljen, da ga znani kemik ni spoznal. Torej dokaz, da je bila njegova maska izvrstna.

Profesor je razgrnil preprogo po tleh in pokazal kemiku tri male madeže v sredini.

»Od česa izvirajo ti madeži?« je vprašal.

Kemik se je takoj lotil dela z lečo, kislinami in vsemi drugimi pomožnimi sredstvi, ki so potrebna za natančno preiskavo.

Preiskava je trajala pol ure.

Trdovec ji je prisostvoval in začudeno opazoval ves potek.

»Od česa izvirajo madeži?« je vprašal Krag. »Ali je barva, rdeča tinta ali kaj podobnega?«

Sloviti kemik je vstal in odgovoril:

»Gospod, to je kri!« In zraven je še pristavil: »Človeška kri!«

»Ali je zanesljivo kri?« je vprašal detektiv in naglasil vsako besedo.

»Čisto zanesljivo.«

Krag je odložil naočnike.

Kemik je presenečen odstopil.

»Vi ste?« je vzkliknil. »Čudno, da vas nisem takoj spoznal. Iz kakšnega vzroka ste dali prinesiti to preprogo k meni?«

»Zločin, umor,«

»Res?«

(Dalje prih.)

nabrana drva z ramen, ji položil roko na usta in jo odvedel kakih sto metrov daleč pod Krulčevo posetvo. Ker deklice ni bilo domov, jo je šla mati z mlajšo hčerko iskat in jo je našla v gozdu hudo poškodovano in onemoglo. Siroto so prepeljali z reševalnim avtom v celjsko bolnišnico. Policija je brezvestnemu zločincu na sledi.

*** Drzna tatvina fotografskih aparatov.** Družba štirih gospodov iz Zasavja se je ustavila nedavno zvečer v Anzelčevi gostilni na Trati. Avto, ki so se z njim pripeljali, so pustili zunaj na dvorišču. Ko so se hoteli odpeljati, so opazili, da je nekdo iz vozila ukradel dva fotografska aparata, last dentista Glaviča Edvarda iz Litije. G. Glavič daje najditelju 500 Din nagrade.

*** Zagonetka požara v novosadski državni svilarni.** V soboto v zgodnjih jutrnih urah je nastal v državni tvornici svile požar, ki se je pojavil najprej v strojnem in se hitro razširil tudi na druge oddelke. Hitro so prišli na pomoč gasilci in vojaštvo. Zaradi napak pri brizgalnih gasilskih čete in mestnih gasilcev se ni moglo takoj začeti gašenje, zaradi česar je škoda še večja, kakor bi sicer bila. To je v poslednjih desetih letih že tretji požar v tej tvornici. Vzroki sedanjega požara še niso ugotovljeni. Zanimivo pa je dejstvo, da je tvorniški ravnatelj dobil 7. t. m. od gjevčijelske svilarske zadruge brzojavko z vprašanjem, ali je resnica, da je novosadska svilarna zgorela, ker se je tam o tem govorilo. Oblastva so uvedla preiskavo, da ugotovijo, kdo je že v naprej širil vesti o požaru.

*** Doma je kradel žito.** Orožniki so privedli v ljubljanske sodne zapore Leopolda Kotarja od Sv. Križa nad Litijo. Mladenec je že star znanec zaporov. Je brez dela, pa bi navzlic temu rad dobro živel. Zato je vlomil doma večkrat v kaščo, odkoder je odnesel več vreč žita in ga prodal za majhen denar. Domačin se je zdelo čudno, da je imel fant zmerom dovolj denarja za cigarete in pijačo. Začeli so mu gledati na prste in nekega večera so ga zasačili, ko je odnašal vrečo žita iz hiše. S tem je bila njegova usoda zapečatená.

Konec Jernejčevine

V izbi že dolgo ni bilo tako tiho kakor danes. Za veliko mizo je na klopi sedel Jernejčev oče in z izbuljenimi očmi strmел skozi okno. Sonce je zahajalo prav za njegov veliki gozd. Ali so se Jernejju svetile oči zaradi žarkov, ki so padali vanje, ali zaradi česa drugega, Jernejčev obraz ni hotel izdati. Toda njegov mirni, kakor jekleni izraz je dal slutiti, da se Jernejc z vsemi svojimi silami premaguje, kako bi udušil v sebi vihar.

Čez nekaj časa je nejevoljno zamahnil s svojo grčavo roko. Tišino je motila le zapoznela muha, ki je brenčala okoli njega. Odgnal jo je in se spet zastrmel v krvavo rdeče obzorje, iznad katerega so se dvigali počasi bledeči snopi žarečih pramenov.

Jernejec je posluškoval. Čas se je nagibal k večeru. Šesta ura je odbila. V daljavi je zaviskal vlak.

Tedaj se je Jernejec sunkovito zgenil. Ves obraz se mu je bolešno spačil. Glavo je obrnil malce v stran in uprl pogled v dolino, po kateri je sopihal dolg, neskončno dolg vlak.

Tam se je vozil njegov zadnji, tretji sin iz domovine v daljni kraj ubijati. Dva sta že dala svojo kri zemlji. Zdaj odhaja tretji, da se zruši kdove kje. In Jernejčevina bo ostala sama, brez gospodarja, brez delavca, zakaj roke starega Jernejca so že trudne, omahujoče in korak počasen. Nič več ni mogel obhoditi svojih polj, travnikov, gozda. Sedel je v izbi in dan za dnem gledal v dolino, preko katere

so vriskajoč odšli vsi njegovi sinovi s puško in bajonetom.

Nocoj so njegove oči spremile zadnjega. Pod Jernejcem so se ugrezala tla, okoli njega se je rušil svet, tisti svet, kateremu je dal vse svoje življenje. Tam, kjer je zdaj gozd, je nekoč bila skalna goljava, tam, kjer so polja, neprehodna goščava, tam, kjer so travniki, močvirje. In vse to ni zdaj nič. Obsojeno je, da propade, zakaj več ni rok, ki bi božale ta svet, tako blagoslovljen z delom in z dobroti neba.

Po razoranem Jernejčevem licu je zdrknila solza. Starec je zaihtel. Zategnjen žvižg lokomotive je spet presekala ozračje. Jernejc je vstal in opotekajoč se, pa vendar s trdnimi koraki šel iz izbe na dvorišče.

Ko je sultan zagledal Jernejca vsega v dve gubi sključenega, je otožno zalajal, planil k njemu in se mu vzel na prsi. Jernejc je pobožal psa in mrko izpregovoril:

»Da, da, zdaj sva sama!«

Toda kakor da ga je bilo sram tih ženskih neznih besed, je psa sunil s prsi in krenil proti hlevu. Pes je zamahal z repom in šel za svojim gospodarjem, ki se je pred hlevom ustavil. Zdelo se je, kakor bi spet posluškoval; tudi iz hleva ni bilo slišati najmanjšega glasu.

Jernejčevina je bila prazna.

Odnekod je prikrevsala stara dekla, čarovnica Hana, kakor so ji dejali vaščani. Jernejc jo je le bežno ošinil s pogledom in dejal:

»Če ne bi vedel, kako je, in če bi bil tako neumen, kakor so drugi, Hana, bi mislil, da si Jernejčevino zaklela.

»Kaj! Pameten si bil zmeraj, Jernejc!«

»Pameten! Ha, ha!« se je Jernejc bolešno nasmehnil. »Zmeraj sem bil pameten, nikoli nisem pustošil, nikoli kradel. Zdaj pa imam vse opustošeno in vse izropano. Pa naj bi bil še pameten! Pogledj tamle tisti hrast. Še ded ga je bil zasadil. Sto let mu je že. Ali misliš, da ga je zaradi tega, ker je tako častljiv in tako velikanski, treba že kar posekati? Ali si moreš misliti Jernejčevino brez tega hrasta? In« — Jernejc je za trenutek pomolčal, nato zamolklo nadaljeval — »in Hana, stara čarovnica, ali si moreš Jernejčevino misliti brez mojih treh hrastov, ki so šli za ne vem kakšnim viharjem!«

Hana, čarovnica, je Jernejca s svojimi sivimi, lisjaskimi očmi od strani pogledala in mirno dejala:

»Jernejc, čuj, pa na vse zadnje je treba vendarle vsak hrast posekati!«

»Kaj! Coprnica!« je Jernejc zarjul, pobral težko poleno in ga s tresočimi se rokami zavihljal nad čarovnico. Hana je jadno stekla z dvorišča in v teku glasno vreščala:

»Vsak hrast je treba posekati, Jernejc! Vsak hrast! Koliko si jih že ti posekal, da si prvi v fari, ki ima vse, drugi ničesar, Jernejc! Božja kazen je doletela tebe in tvoje tri hraste. Ali misliš, da Jernejčevina mora biti? Hrastje morajo biti, ne pa Jernejčevina! Jernejčevine ni treba nikomur! Saj hrastov nima samo Jernejčevina!«

Hana bi bila še dalje vreščala, če ne bi bil Sultan na gospodarjev mig planil proti njej, jo popadel za krilo in ji vso zadnjo polo odtrgal.

»Zdaj ima, prekleta coprnica! Sultan, nazaj!« je sikal Jernejc in stopil k divje lajajočemu psu. Privezal ga je k podu. Nato je pa sedel pod hrast, ki je bil priča dolgega, trdega boja dolge vrste Jernejcev za Jernejčevino. Hrast ga je sprejel v svojo senco naraščajočega mraka tiho in mirno.

*

Zvezde so že svetlo sijale s temnosinje neba, ko je vstal stari, mogočni Jernejc, oče svojih treh silnih, za smrt rojenih hrastov. Stopil je izpod mogočnega vejevja pod milo nebo. Nihče ni videl starca, ki je stal zravn,

kakor bi mu bil hrast, pod katerim je sanjal o nekdanji svoji sili, vrnil nekdanje mlado moči. Nihče ni videl njegovega srepega pogleda, izbuljenih oči, ki niso ničesar več iskale, ničesar več videle. Jernejc se je potočil v samega sebe in utonil v svoji boli, se izgubil v sebi.

Jernejčevine ni bilo več.

*

Ko je Hana stopila zjutraj pred hišo, je ugledala na tleh čepečega očaka trebanske fare — mogočnega Jernejca s srebrno sinjimi lasmi, kraj katerega je cvilil Sultan.

Jernejc je ni spoznal. Nenehoma je blebetal nerazumljive besede in zdaj pa zdaj zamahnil z roko, kakor bi hotel odgnati nadležno muho, ki ga je morda prav ista še pred nekaj urami motila, mu kalila njegovo bol za njegovimi tremi hrasti.

Jernejcu se je omračil um.

Hana je še nekaj časa stala pred svojim gospodarjem. Vprašala ga je to in ono, a Jernejc je le blebetal in buljil pred se — slepec, ki je še vse videl, a ničesar več poznal.

Hana je šla k sosеду, stara čarovnica, in skrivnostno sedla za mizo. Vprašali so jo, kaj se je spet hudega zgodilo. Drhte je zašepetala:

»Jernejčevine ni več.«

»Noriš, že spet noriš!« so ji smehljajoč so odgovorili.

»Ne jaz,« hkrati je trudno odkimala, »ampak Jernejc! Zdaj ni več Jernejčevine...«

R. K.

Olajšava.

Profesor: »Kako vpliva alkohol na človeka?«

Učenec: »Olajševalno za sodne kazni!«

Obojestranska odkritosrčnost.

Fant se slednjič odloči in poljubi dekle, s katerim je že dolgo hodil. Pa takoj se opraviči: Odkrito ti moram priznati, da nisi prva, ki sem jo poljubil.

Dekle se zasmeje in odgovori: »Tudi jaz hočem biti iskrena, še marsičesa se boš moral naučiti...«

V zverinjaku.

Urša pred kletko: »O, če bi ti tigri govorili, kaj vse bi lahko povedali.«

Sosed: »Najbrže bi dejali: 'Motite se, gospodična, mi smo leopardi!«

Najljubša jed.

Teta: »Kaj pa najrajši ješ, Micika?«

Micika: »Fižol. Po fižolu mi je zmerom slabo in potem mi ni treba v šolo.«

Iz popotnikove torbe

GOSPODARSKA POSLOPJA ŠTIRIH POSESTNIKOV V PLAMENIH.

Cerknica septembra.

V nedeljo malo pred polnočjo je v Grahovem pri Cerknici nenadno začel goreti skedenj posestnika Jožeta Kranjca. Skedenj je bil do vrha naložen s senom, da je gorel kakor bakla. S skedenja je ogenj preskočil na hlev istega posestnika. V njem so zgoreli junica, krava in vol. Za Kranjčevino je požar zajel in uničil še skedenje in hleve sosednih gospodarjev Andreja Krajca, Antona Kovača in Ivane Logarjeve, tako da trpe vsi pogorelci, med katere moramo še prišteti najemnike v Logarjevi hiši, ki jim je ogenj uničil mnogo sena in lesa, veliko škodo. Poleg trojice goved je zgorelo v hlevih tudi šest svinj.

Morda bi se pri požaru več rešilo, če bi Grahovo imelo svojo gasilsko četo. Tako pa so vaščani gasili, kakor so vedeli in znali. Izkušali so s pljuski iz škafov pomiriti besneče plamene, a so le malo opravili, dokler

Jim niso prihiteli na pomoč vojaki 32. topničarskega polka, ki taborijo nad vasjo. Njim gre prva zasluga, da se je naposled posrežilo požar omejiti in da so ostale rešene vsaj hiše, ki so jih plameni le malo osmodili. Enako kakor vojaki so se požrtvovalno lotili gašenja tudi grahovski orožniki s svojim komandirjem na čelu. Njihova človekoljubna vrnema je celo terjala svojo žrtev. Mladi kaplar France Lamberger je dobil nevarne opekline po glavi in po rokah, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Domačinom so prihitele na pomoč še gasilske čete iz Žirovnice, Cerknice in z Dolenjega jezera, tako da so bili plameni z združenimi močmi končno udušeni.

Kako je ogenj nastal, ni znano. Še najbolj verjetno je, da je po stezi, ki drži tik mimo Kranjčevega skednja, šel zvečer neznan človek in tam odvrnil ogorek cigarete, da se je raztel v kupu sena.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Fokovcev nam pišejo: Po kratki bolezni je tukaj preminil g. Grabar Adam, znan kot dober kmetovalec. Štel je šele 46 let. — Velika udeležba na njegovi zadnji poti je pričala o njegovi priljubljenosti. Pokojnik je bil dolga leta član domače gasilske čete in zvest naročnik »Domovine«. Za pokojnim žalujejo žena Julija, mati Terezija in sinova Ervin in Geza. Bodi mu lahka domača zemlja, hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

Smrt stoletne Prekmurke. V Gornjem Lakošu pri Lendavi je te dni umrla čez 100 let stara posestnica Terezija Pinteričeva. Blag ji spomin!

Preko Mure ne sme nihče. Zaradi griže v lendavskem srezu je zabranjen prehod preko Mure. Pri tem so izvzeti edino tisti, ki lahko dokažejo, da 10 dni ni bilo v kraju njihovega bivališča nobenega primera griže. Brod, ki vozi preko Mure pri Srednji Bistrici, stražijo orožniki. Te dni pa se je ob murskem nabrežju pojavila velika skupina ljudi, ki je na vsak način hotela preko Mure. Orožniki so ljudem pojasnili smisel prepovedanega prehoda preko Mure, vendar se potniki niso hoteli dati pomiriti. Ker so bili orožniki ogroženi, je moralo slediti posredovanje ter je bil eden iz množice lahko ranjen v roko.

Seno mu je zgorelo. 5000 kg sena je zgorelo posestniku Stefanu Biru v Gaberju pri Lendavi. Sumijo, da je zažgal seno neki poťepuh, ki se klati tam naokrog.

Cerkev na Tišini oropana. V eno izmed naših najčastitljivejših župnih cerkva, to je v cerkev na Tišini, so vlomili neznani zlikovci ter se lotili tudi tabernaklja. Iz njega so odnesli dragoceni ciborij, repozitorij in zlato lunulo iz čistega zlata. Škoda zaradi ukradenih predmetov kakor tudi zaradi nasilnega vloma samega je velka. Prebivalstvo je zaradi vloma zelo razburjeno.

NAŠI NA TUJEM

Iz Eysdena (Belgija) nam pišejo: Dne 25. avgusta smo obhajali 10-letnico obstoja Jugoslovenskega delavskega podpornega društva, ki si je v teku 10 let pridobilo veliko zaupanje med našimi rojaki. Društvo je nepolitično. Proslavo so obiskali tudi izseljenski komisar iz Bruslja in vsa jugoslovenska društva iz belgijskega Limburga. Dalje so prišli tovariši iz sosedne Holandske, zastopniki Jugoslovenskega narodnega društva sv. Barbare v Nieuwenhagenu s predsednikom g. Alojzom Rothom in iz Lutterade zvezni predsednik g. Ivan Povh. Imeli smo lep sprevod skozi delavsko kolonijo, ki je pokazal, da Jugoslovenci ljubimo svojo domovino. Po spervodu je v nabito polni dvorani lepo govoril g. Ciril Medved o desetletnem društvu-

nem delovanju. Društvo je izplačalo v teh letih 100.166 belgijskih frankov bolniške podpore svojim članom, 5659 frankov posmrtnih podpore vdovam članov, 1870 frankov izredne podpore članom in nečlanom in 2183 frankov nabrane podpore, čeprav je na članarini prejela društvena blagajna samo 87.982 frankov. Vidi se, da je bilo vodstvo društva zmerom v dobrih rokah in da je gledalo na to, da je pri prireditvah prišlo kaj denarja v blagajno. Od 14 ustanovnih članov so obhajali 10-letnico društvenega članstva štirje: ustanovni tajnik, zdaj predsednik društva Korber Ivan, tajnik Korber Franc, blagajnik Forštner Mihael in Kos Anton. Govorili so še izseljenski komisar g. Spahić, g. Povh in drugi. Nato so člani društva uprizorili tridejansko igro »Vozel«, ki je bila prav dobro podana. Vse priznanje preprostim rudarjem! Režiral je igra g. Lojze Hribar, ki je zelo požrtvovalen društveni delavec. Nastopilo je še pevsko društvo »Zvon« iz Eysdena pod povodjem g. Hribarjem in nam lepo zapelo nekaj narodnih pesmic. Čutili smo se, kakor bi bili doma v naši lepi domovini. Društvo izreka hvalo vsem, ki so nas obiskali, potem banki Baruch za dar 200 frankov, poslaništvu v Bruslju za dar 100 frankov in našemu častnemu članu g. Ivanu Smrketu, krojaškemu mojstru v Eysdenu, ki nam je daroval mnogo dobitkov za srečolov. Društvu želimo ob 10-letnici, da bi še vnaprej tako uspešno delovalo.

Iz Nieuwenhagena (Holandska) nam pišejo: Naše Jugoslovensko narodno društvo sv. Barbare živahno deluje. Dne 25. avgusta smo se v lepem številu udeležili desetletnice obstoja Jugoslovenskega podpornega društva v Eysdenu v Belgiji. Sprejeli so nas prav priskrbo z godbo. Po sprejemu smo šli skupno skozi delavsko kolonijo na čelu s češkoslovaško godbo. — Dne 8. t. m. smo poromali na Kevelar v Nemčiji in je društvo za društvenike plačalo polovico voznine. Tam smo se sestali z našimi rojaki iz Hamborna. Prispeli so z nemškim duhovnikom, ki je imel lepo pridigo v slovenskem jeziku.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlj. denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrš. vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Paradižniki so zdrava jed

Paradižniki še niso dolgo časa pri nas udomačeni in še zdaj sirovi niso preveč priljubljeni, da si sicer takšni zaradi obilice dragocenih vitaminov izredno zdravji. Po mnogih deželah pijejo sok sirovih paradižnikov, kar je zelo zdravo za preosnovno krvi. Če hočeš ljudi navaditi na paradižnike, delaj najprej **paradižnikovo omako**. K pečenki je paradižnikova omaka (zlasti s čebulo) prāv dobra. Nato navajaj svoje na **paradižnikovo juho**. Paradižnike skuhaš, jih pretlačiš na razbeljeno mast, polagoma dolivaš vrele vode, dodaš po okusu sladkorja in zakuhaš riž. Te dobre juhe se ne bo nihče branil.

Paradižniki kot solata je že nekaj takega, česar pri nas ljudje še niso navajeni. Dobro

je, da vtakneš prej paradižnike v vrelo vodo, jih olupiš, narežeš na rezine, potreseš malo s poprom, poliješ z oljem in z jesihom in ddaš malo čebule.

Imamo tudi **paradižnikov golaž**. Sirov krompir olupiš, ga zrežeš na kocke in pražiš z razčrtvorjenimi paradižniki na masti in dodaš prav malo vode. Jed je gosta. Krompirjeve kocke morajo ostati cele.

Nadevani paradižniki so tudi odlična jed. Z žličko izdolbeš paradižnike in jih nadevaš s seseklano solato, fižolom, karfiolo, grahom, sirom, jajci, mesom ali s sesekljanimi makaroni. Te nadeve, zlasti solatne, prej okusaš in poliješ z oljem. Tudi paradižnike je dobro že prej osoliti, okisati in potresti s poprom. Tako nadevanih paradižnikov seveda več ne kuhamo ali pečemo. Moremo jih pa tudi dušiti kakor nadevane paprike. Napolniti jih moremo z vsakršnim mesom, ribo, zelenjavo, rižem ali krompirjem. Nato jih dušiš v masti ali spečeš.

Redkokdo pozna **kruh s paradižnikovo peno**. Vzem. 105 gr sirovega masla, tri desetinke litra mleka, šest jajc, 60 gr moke, 500 gr paradižnikov, poper in sol. Iz moke in sirovega masla napraviš testo, ki ga zaliješ z mlekom in mešaš tako dolgo, dokler se testo ne loči od lonca. Začimbe in rumenjake počasi vmešavaš in dodaš paradižnikov sok. Nato dodaš sneg iz jajc, streseš vse skupaj v posodo in kuhaš s posodo v vreli vodi tri četrt ure. Zraven spadajo dušeni paradižniki ali fižol v stročju.

Za kuhinjo

Telečja pečenka s sardelami. Kos telečje mesa od plečeta osoli in dobro prevleci s slanino in sardelami. V kozo vlij za pol centimetra vode, položi noter meso in ga tako peči v pečici četrt ure. Nato zlij po mesu dve žlici kisle smetane in peči dalje. Čez čas polij spet dve žlici smetane itd., da porabiš tri osminke smetane. Tako v smetani peči meso do mehkega. Ko je že lepo zapečeno, ga zreži na lepe kose in oblij s sokom. Daš z rezanci, makaroni in sličnim na mizo.

Kislo zelje s svinjskim mesom. V kozi razbeli mast in prepraži eno zrezano čebulo. Ko čebula porumeni, zalij s četrtinko litra vode. Tri četrtinke kile kislega zelja razdeli na dva dela. Polovico zelja zloži v kozo, na zelje položi tri četrtinke kile svinjskega mesa in po mesu še drugo polovico zelja. Vse skupaj osoli, dodaj malo kumne in zalij še s toliko vode, da je zelje prav pokrito z vodo. Zdaj vse skupaj duši do mehkega. Ko sta zelje in meso mehki, naloži zelje v skledo, meso pa zreži na lepe kose in ga položi po zelju. Okoli pa obloži v slanem kropu kuhane krompirja.

Krema iz breskev. Olupi osem breskev, odstrani tudi koščice. Breskve deni v skledo, vlij nanje žlico kropa in jih mešaj, da razpadejo. Stolci trd sneg treh beljakov, primešaj štiri žlice sladkorja. Primešaj nato sneg k breskvam, dodaj še žlico ruma in vse skupaj mešaj še pol ure, da se zgosti. Nato napolni kremo v čaše in jo postavi do uporabe ali na led ali v mrzlo klet.

Praktični nasveti

Kako čistimo platnene čevlje. Platnene čevlje moramo dobro očistiti, preden jih shranimo. Vzamemo 10 delov vode in tri dele salmijaka. Z ne preostro krtačico čevlje dobro krtačimo, pri tem krtačico vedno pomakamo v to tekočino, in ko so vsi madeži izginili in so čevlji čisti, jih s čisto vodo speremo. Nato damo čevlje na kopiti, če pa teh nimamo, v čevlje natlačimo papirja, da ne izgubijo lepe oblike. Ko so čevlji (platno) zunan suhi, pobereemo ven papir in jih damo še

sušit, da se tudi znotraj dobro posušijo. Nato jih zavijemo ali v krpo ali pa v čist papir in jih tako shranimo za prihodnje leto. Sušiti pa čevlje ne smemo na vroči peči, temveč na prepihu. Kadar čevlje peremo, moramo tudi paziti, da odplavov preveč ne zmočimo. Tudi ni dobro čevlje, katere mislimo čez zimo spraviti, namazati z belilom, ker vsako belilo bolj ali manj razje platno. Z belilom jih namažemo šele takrat, ko bomo te čevlje spet nosili.

Kako sušimo dežnike. Moker dežnik obesimo najprej nad posodo, da se odteče. Nato ga samo napol razpnemo za toliko časa, da je dežnik že skoro suh. Šele nato ga čisto razpnemo, da se popolnoma posuši. Dežnik denemo zmerom tako sušiti, da je naslonjen na kljuko. Nikdar ga pa ne smemo obesiti s kljuko na vrh, ker se vsa mokrota scedi na sredino dežnika, in sicer tja, kjer so vse žice zvezane. Žice rade zarjavijo in počijo. Kadar dežnik shranimo v omaro, ga ne smemo shraniti zvitega, ker se blago tako hitro raztrga. Postavimo ga v kot omare, obrnjene s kljuko navzdol.

PROGRAM RADIA LJUBLJANA

od 22. do 29. septembra.

Nedelja, 22. septembra: 7.30: Pridobivanje čistega in zdravega mleka (Pavlica Franjo); 8.00: čas, poročila, spored; 8.15: jutrnji koncert (radijski orkester in violinski koncert Marcela Vekiet); 10.00: versko predavanje (p. Valerian Učak); 10.15: prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; 11.00: prenos promenadnega koncerta vojaške godbe, vmes pravljice iz stare Indije (Danilo); 12.30: čas, obvestila, spored; 16.00: Polka je ukazana (plošče); 16.15: za našo gospodinjjo: O sadju (Travnova); 16.30: naša pesem (pevski zbor »Cankar« in radijski orkester); 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, poročila, spored, obvestila; 20.15: plošče; 20.35: uvod v prenos; 20.45: Berlioz: Faustovo pogubljenje (prenos iz Turina); 22.00: čas, poročila, spored.

Ponedeljek, 23. septembra: 12.00: odlomki iz zvočnih filmov (plošče); 12.45: vrenje, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: klavirski solistični koncert na ploščah; 14.00: vreme, borza; 18.00: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 18.20: saksofon solo (plošče); 18.40: Načrt naše drame za bodočo sezono (profesor Kobler); 19.00: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: pesem in ples (tamburaški orkester, Fantje na vasi in radijski jazz); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: venčki lahke glasbe (radijski orkester).

Torek, 24. septembra: 12.00: Iz solnčne Španije (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: narodni napravi s spremljevanjem radijskega orkestra (Korenčanova, Rupnikova, Franzl, Petrovčiči); 14.00: vreme, borza; 18.00: valčkova ura (radijski orkester); 18.40: Kitajske nravi (Franc Terseglav); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: revija naših tenorjev (Banovec Svetozar, Burger Drago, Dermota Anton, Franzl Ivan, Jelačin Mirko, Marčec Stjepan, Štibernik Valentin in Živko Avgust); 21.15: operni zvoki (radijski orkester); 22.00: čas, poročila, spored, vreme; 22.15: operni zvoki (radijski orkester); 22.30: angleške plošče.

Sreda, 25. septembra: 12.00: balalajke na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Pozdrav s planin (plošče); 14.00: vreme, borza; 18.00: otroška ura: »Storžek« (slike iz življenja lutke; izvajajo člani radijske dramske družine) in »Mamica

in otroci«; 18.40: V spomin Franju Šukljetu (dr. Lončar); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: opere arije bo pela Mila Stagler-Kogejeva; 20.45: Škrjanček poje, žvrgoli (večer narodne pesmi; pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«); 21.30: odmevi iz daljnih dežel (radijski orkester); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: za zabavo in za ples (radijski orkester).

Četrtek, 26. septembra: 12.00: pa nekaj kmečke godbe (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: lahka glasba (radijski orkester); 14.00: vreme, borza; 18.00: radijski orkester; 18.40: slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Lahkih nog na okrog (radijski jazz in Premleč).

Petek, 27. septembra: 12.00: naše vojaške godbe, igrajo na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: slovenska umetna pesem (plošče); 14.00: vreme, borza; 18.00: ženska ura: Paradižniki (Vika Kraigherjeva); 18.20: zbor praških učiteljev na ploščah; 18.40: delavska ura: Naše delavsko vprašanje (Smersu Rudolf); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: za ples in kratek čas (prenos iz nebotičnika).

Sobota, 28. septembra: 12.00: vesele in resne (revija plošč); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: vesele in resne (revija plošč); 14.00: vreme; 18.00: Na delopust veselih lic (radijski orkester); 18.40: zunanji politični pregled (dr. Anton Kuhar); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: nekaj za našo vas (sodelovali bodo: radijski orkester, Kmečki trio, prizori, recitacije, plošče); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Nocoj bodimo dobre volje (radijski orkester).

ZANIMIVOSTI

Nova repatica se bliža zemlji

Nova repatica se je pojavila v vsemirju. Tako zatrjujejo evropske, afriške in nekatere ameriške zvezdarne. Repatica

se bliža zemlji z veliko brzino

in bo močno vidna najbrže že leta 1939. Kakor znano, sestaja vsak komet iz tako zvanega jedra, potem iz drugega dela, ki to jedro obdaja, in naposled iz tako zvanega repa. Neki prerok na Švedskem je že lani natančno napovedal, da se bliža zemlji.

nebeška ladja, ki bo vse pravične prepeljala v kraljestvo veselja.

V Ameriki pa se je ob novem letu zbralo čez 5000 pripadnikov neke verske ločine in skupno molilo, da odvrne bližajočo nesrečo zemlje.

Dne 19. maja leta 1910. se je

znamenita Halleyeva repatica (komet)

približala zemlji, pa se ni nič zgodilo. Dne 9. oktobra l. 1933. se je zemlja srečala s preostanki repatice Giacolinija. To srečanje ni prineslo zemlji nič hudega. Nasprotno, celo nekaj užitka je bilo zraven. Opazovalci so lahko videli veličastno sliko edinstvenega »zvezdnega« deževja.

Kakor vse že znane repatice je tudi nova repatica najbrže samo v svojem jedru čvrsta. Rep pa se kakor pod nekim silnim pritiski

skom stalno odpihuje v smeri, ki leži solnce nasproti. Glede snovi, ki sestavljajo repatice, je dognal zvezdoslovec Baldeto v svoji zvezdarni v Meudonu, da je

v repu pretežno ogljikov oksid.

Torej bi mogla biti zemlji nevarna kvečjemu dva sestavna dela: jedro in rep, ki ga sestavljajo strupeni plini.

Če bi tudi bila nova repatica trdnjša, kaže, da bo že pred popolnim približanjem zemlji ali vsaj najpozneje

ob prihodu v zemeljsko ozračje zgorela in se razdrobila.

Kaj bi bilo potem s strupenimi plini, ki bi uhajali iz repa? Strokovnjaki zatrjujejo, da vdihavajo ljudje dan na dan po cestah in ulicah velemest več strupenih plinov, kakor bi jih uhajalo iz cele repatice na zemljo. Od te strani nam torej ne grozi nevarnost. Strokovnjaki zvezdoslovci si ne delajo iz tega sivih las. Mnogi zemljani ne bodo niti vedeli, da je prišlo v brezkončnem vsemirju do srečanja dveh vseмирskih teles, nove repatice in stare zemlje.

Simamo torej upati, da nam tudi leto 1939. ne bo prineslo ničesar hudega in da bodo zemljani po vseh celinah še vnaprej delali in se zabavali.

✕ **Abesinski cesar** zna biti tudi zabaven in ima čudovit spomin. Abesinskega cesarja opisujejo kot ponosnega, občutljivega in resnega človeka. Da mu ne manjka tudi smisla za dovtipnost, nam kaže zgodba, ki jo pripoveduje Anglež Chadwick, ki je prebil mnogo let v Abesiniji in je bil večkrat gost na dvoru. Na neko maskarado na britskem poslanstvu je prišel tudi črni kralj kraljev. Celo uro se je že zabaval nad veselimi početjem, ne da bi niti za trenotek izgubil svoje dostojanstvo. Tedaj je opazil, da eden izmed plesalcev nima maske. Ne da bi dolgo pomisljal, je naročil iz cesarske palače vojaško nošo plemenskega poglavarja. Ko je bila obleka v poslanstvu, je naprosil Evropca, naj bi oblekel to tujo nošo. Mož je seveda rad tako storil in cesar se je veselo zasmel, ko je frendži (beli mož) priplesal v vojaškem oblačilu mimo njega. O cesarju pravijo, da ima čudovit spomin. Tudi o tem ve povedati Chadwick poučno zgodbo. Na britanskem poslanstvu so hoteli nekaj zgraditi in so poklicali gradbenika iz Londona. Cesar, ki se zanima za vse, kar je v zvezi s kakršnimi koli tehničnimi vprašanji, je hotel gradbenika na vsak način sprejeti v avdienco. Ta je prišel in dolgo časa sta se pogovarjala o evropski gradbeni umetnosti. Na zadnje je cesar izpregovoril tudi o svojem obisku v Londonu, ki ga je bil izvršil že precej časa prej. Gradbenik se je silno čudil, ko mu je pripovedoval črni kralj kraljev o svojem obisku v buckinghamski palači in mu natančno opisal, kaj je vse tam videl. Slovito zgradbo je točno opisal v vseh njenih delih in podrobnostih, merah in položaju. Naštel je celo število glavnih oken in število stopnic v glavnem stopnišču, preko katerega je šel pri obisku.

✕ **Vinograd in sadovnjak na strehi.** Nedavno si je neki ameriški bogatin omislil gozd na strehi svojega nebotičnika v Los Angelesu. Neka Američanka pa je dala napraviti na strehi svojega nebotičnika v New Yorku cel vinograd. Njeni znanci so se ji smejali, toda ona se ni dala oplašiti. Poiskala si je strokovnjake iz Evrope, ki so ji vsadili dragocene trte v 10 ton najboljše zemlje, ki jo je dala prinesiti na streho. Njeno upanje v uspeh se je izkazalo za pravilno, zakaj trte dobro rasejo in letos bo imela prvo trgatve: osem krasnih grozdov. Podjetna žena si bo uredila na svoji strehi še sadovnjak, v katerem bodo rasle zlasti breskve, ki jih ima silno rada.

× **Abesinci hočejo ustaviti Italijanom reke.** Dopisnik nekega nemškega lista poroča iz Addis Abebe, da imajo Abesinci skoro neverjeten vojni načrt proti napadalcem. Izdelan je baje načrt za zavezitev rek v Abesiniji, s čimer bi bili Italijani pri vkorakanju v deželo odrezani od vode. Ta načrt je napravil neki armenski inženjer, ki se zaradi tega že mudi na severni abesinski meji. Dela za uresničenje načrta so baje že v polnem teku.

× **Samotni mrtvec na Mount Everestu, najvišji gori sveta.** Iz Darjeelinge v Aziji poročajo londonski listi, da so mladi planinarji, ki bivajo v taborišču ob vznožju Mount Everestu in se pripravljajo za pot na »vrhunec sveta«, ki ga ni še nihče zmogel, našli truplo Mauricea Wilsona. Junija 1934. je Wilson odšel na vrh, a je izginil. Mrtvi Wilson je ležal v višini 7100 m. Poleg njega so našli njegov skrbno v papir zaviti dnevnik in fotografski aparat, kjer so filmi še tako dobro ohranjeni, da jih bodo lahko razvili.

× **Avgust je bil mesec utrinkov.** Kakor vsako leto je tudi letošnja sredina avgusta prinesla veliko število padajočih zvezdnih utrinkov. Letos se je avgust v tem pogledu še posebno izkazal. Od vseh strani sveta so poročali in še poročajo o padanju večjih meteorjev. Tako o tistem, ki je padel v bližini neke majhne luksemburške občine. V bližini vasi Nikolaevke v Kazakstanu so našli 4600 gramov težak utrinek, ki je padel na zemljo z velikim truščem. Podobno je bilo v bližini Stalingrada. Pri Karabaliju so opazovali širok ognjen snop, ki se je spustil izpod neba skoro do zemlje, potem pa se je razletel v ognjen dež z glasnim sikanjem. Podobne vesti prihajajo iz Avstralije, notranje Azije, Indije in Južne Amerike.

× **Dekle se je izpremenilo v mladeniča.** V Gradišču na Češkoslovaškem je mlada dijakinja trgovske akademije zbujala že dalje časa pozornost, ker je kazala razna moška nagjenja in se je morala vsak dan briti. V juniju je postalo dekletu pri zrelostnem izpitu od razburjenja slabo. Zdravnik, ki so ga pozvali, je ugotovil, da je dekle prav za prav moški. V počitnicah je potem odpotovala s svojim očetom na Dunaj, kjer so jo operirali. Tedaj se je izpremenila v pravega mladeniča. Te dni se je brhki mladenič, ki je še pred kratkim nosil krila, že izprehajal po Gradišču v moški obleki. Pravijo celo, da se je zaročil in sicer z bivšo sošolko, s katero je kot dekle stanoval skupaj. Ko opravi vojaško službo, se poroči.

× **Rešitev iz gorečega letala.** Ameriški general George Leach je potoval pred tedni z dvosedežnim letalom iz Washingtona v Kalifornijo. Nad arizonsko puščavo je nastal v letalu ogenj in letalec, ki je iskal mesta, kjer bi pristal, je generalu velel, naj se pripravi za vsak primer na skok iz gorečega letala. General ga je napačno razumel, naj takoj skoči, in je to tudi storil. Padalo se je v redu odprlo in ga srečno odloščilo na zemljo. Nekaj časa pozneje je skočil iz njega tudi letalec. Ko je došel na tla, je odšel do najbližje naselbine in zbral ljudi, ki naj bi poiskali generala, ki je bil namreč pristal v neobljudeni krajini. Več dni so generala iskali in so že mislili, da se je izgubil, naposled pa so ga našli v nekem pastirskem stanu, kamor je prišel po dolgem tavanju.

× **Mehika je zaplenila cerkveno premoženje.** Predsednik mehikanske republike Cardenas je te dni podpisal zakon, s katerim država zapleni vse cerkveno premoženje brez izjeme. S tem zakonom se je država polastila ne samo zemljiških posestev, marveč tudi vseh poslopij in ustanov katoliške cerkve. Za enkrat velja razlastitveni zakon samo za katoliško cerkev, vendar pa bodo

na isti način razlašene tudi druge veroizpovedi. Med katoličani v Mehiki je zaradi te zaplenitve silno razburjenje in je pričakovati neredov. Cardenas je naročil vojaškim posadkam, da so v pripravljenem stanju.

× **Krvnikova vrv je rešila obsojenca.** V Meridi v Venezueli bi morali obesiti nekega mestica, ki so mu očitali, da je z vrvjo zadel neko starko in jo oropal. V sodbi je bilo rečeno, da ga morajo obesiti z isto vrvjo, ki so jo našli pri njem. Medtem ko je bil obsojenec že pod vislicami, si je krvnik po naključju malo natančneje ogledal vrv, s katero naj bi ga obesil, in je vzkliknil: »Častna beseda, da je voz na tej vrvi mogel napraviti samo kakšen krvnik! Navadni ljudje o takih vozlih nimajo pojma.« Navzočni so bili seveda sodni uradniki, ki so na te besede takoj šli na posvetovanje. Po kratkem času so nato sklenili, da se mora izvršitev smrtne obsodbe preložiti, ker se bo razprava obnovila. Tako se je tudi zgodilo in nova preiskava je v resnici dognala, da morilec ni bil mestic, temveč bivši krvnik, ki so ga bili zaradi pijančevanja odpustili iz službe. Mož je bil po svojem dejanju vrv podaril mesticu, da bi se sum obrnil na tega.

× **Vreme je napovedal za tri leta naprej.** Tajnik Angleške znanstvene družbe Charles Abbott trdi, da lahko napove vreme za tri leta naprej, ne sicer za vsak dan posebej, a vendar bistvene vremenske značilnosti za ta leta. Kakor nešteto drugih vremenskih preokrov se tudi Abbott opira na pojav solčnih peg. Na podlagi naraščanja in padanja števila solčnih peg je Abbott za lansko, letošnje in prihodnje leto sestavil napoved, in sicer za vsako leto posebej v zaprti kuverti. Vse tri kuverte je izročil Smithsonovemu vremenoslovnemu zavodu z določilom, naj se ob koncu vsakega leta odpre kuverta za to leto in naj pogledajo ali je bila njegova napoved pravilna. Te dni so odprli kuverta za lansko leto in bistveni vremenski znak tega leta, namreč suša, je bil točno opisan po prostorni razsežnosti, moči in trajanju. V začetku prihodnjega leta odprejo kuverta za letošnje leto. Če napoved v njej soglaša z dejstvi, kakor soglaša napoved za preteklo leto, tedaj bo pač mogoče reči, da je Abbottovo napovedovanje pravilno.

× **Bitka med skobci in čapljami.** V velikem živalskem vrtu pri Vladivostoku so opazovali te dni nenavadno bitko. V neki gozdiček, ki so ga navadno obiskovali skobci, se je preselil trop čaplaj. Nekoliko dni pozneje so opazili, da se gozdiču bližajo ogromne jate skobcev. Nastalo je veliko vresčanje v zraku in srdito bojevanje. Oblaki peres in ranjenih mrtvih ptic so padali na tla. Ljudje so izkušali to bitko ustaviti s strašilnimi streli, a je bilo vse zaman, dokler niso skobci sami pobegnili pred čapljami, ki so se nato znova polastile gozdiča.

× **Neprostopoljen polet z zrakoplovom.** Devet delavcev iz Stalinovega, ki so jih povabili na ogled ruskega zrakoplova »VIT«, je napravilo razburljivo neprostopoljeno vožnjo po zraku. Med njihovim ogledovanjem je vihar odtrgal zrakoplov z vrvi, ki so ga držale. Na vrveh so obviseli trije delavci. Dva sta utegnila skočiti iz manjše višine na tla, ne da bi se poškodovala, tretji pa je zamudil ugodni trenutek in ga je vleklo čedalje više. Uspelo pa mu je, da je pritelovadil do gondole, kjer je našel več prestrašenih delavcev. Z letališča so neprostopoljnim potnikom takoj dali brezžična navodila, kako naj ravnajo z zrakoplovom, tako da so ga ti dobili kolikor toliko v oblast. V trenutku, ko je vihar malo popustil, pa je neko letalo vzelo zrakoplov na vrv in po šestih urah potovanja po zraku so pristali vsi srečno na letališču. Tudi zrakoplov ni utrpel nobene škode.

× **Skok s padalom iz gorečega letala.** Rumunski kapetan Popisteanu in poročnik Papanas, odlična člana rumunskega vojaškega letalskega zbora, sta imela te dni letalski doživljaj, ki bi človeku z majhno prisotnostjo duha zmešal živce in vzel življenje. Oficirja sta letela z letalom, ki ga je zgradila neka rumunska tvornica letal, z bukareškega letališča Pipere proti Tokiju. Nameravala sta napraviti pot čez Sibirijo. Čas njunega poleta je bil preračunan na štiri do pet dni. Kmalu po odletu je zbudilo pozornost obeh etalcev čudno prasketanje v motorju. Hkratu je zadisalo po zgorevajočem bencinu. Še preden sta se letalca pripravila, da bi popravila napako, je bil motor že v ognju. Letala v tem položaju ni bilo več mogoče spraviti v gladkem poletu k zemlji. Tedaj sta se pogumna letalca odločila za tvegan poskus. Razpea sta padali in odskočila v zraku. Medtem ko se je letalom z glasnim treskom zrušilo na zemljo, kjer se je razbilo, sta letalca srečno dosegla tla.

× **Čudežna zdravnica je umrla.** Na Madžarskem je umrla v 52. letu neka Wunderlichova, ki je slovela zaradi svoje zdravilne moči. Pobralla jo je jetika. Wunderlichova je baje izžarevala magnetične sile, s katerimi je pred desetimi leti ozdravila nekega moškega, ki si je nakopal hud revmatizem v svetovni vojni. Po tistem ozdravljenju so vrele k nji ljudske množice v ogromnih trumah. Zaradi tega si je Wunderlichova uredila svoje zdravljenje na Margaretinem otoku pri Budimpešti. Tudi tja so prihajali bolniki v takšnih množicah, da so jih morali odganjati. Večkrat se je celo primerilo, da so podrli ograjo okoli hiše, kjer je »žena z magnetičnimi rokami« sprejemala bolnike. Glas o ljudski zdravnici in njenih čudežnih uspehih se je razširil tudi v tujini in Wunderlichova je šla večkrat na Dunaj, v Berlin, Haag in London, kjer je zdravila razne bolnike. Med njimi sta se zaupala njenim rokam vdova Conana Doyleja in njena hči. Zdravniki so večkrat nastopili proti Wunderlichovi zaradi mazaštva, vendar se je znala ženska vselej spretno izvit in oblastva je niso nikoli niti kaznovala z zaporom ali jo obsodila na globo.

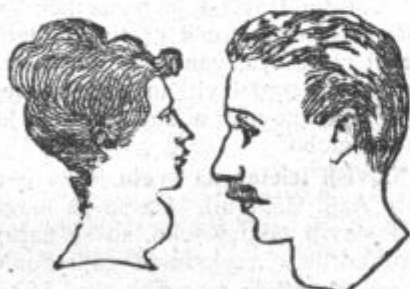
× **Najvišji telefon na svetu** je na gori Elbrusu v Aziji (5597 m). Da so ga mogli delavci postaviti tako visoko, so se naravnost junaško borili z vsakršnimi zaprekami, saj so morali plezati na mogočno goro in se upirati megli, nevihtam in snežnim metežem. Večkrat so bili v nevarnosti za življenje. Naposled so srečno prestali vse nevarnosti. Zdaj je orjaški Elbrus poln barak in taborišč, ki imajo petnajst telefonskih naprav. Pot od vznožja Elbrusa do vrha meri 110 km. Ob tej poti so postavili 2000 brzozajavnih drogov in porabili so 250 km brzozajavne žice.

× **Tudi konji dobijo na morju morsko bolezen.** Z italijanskimi četami odhajajo v Vzhodno Afriko konji in druge živali. Pri tej priliki opazujejo znova, kako so kopitarji dostopni morski bolezni. To dejstvo je bolj malo znano, čeprav je morska bolezen že pogosto imela zelo hude posledice. Če morska bolezen napade konja ali mežga, ga je mogoče rešiti samo na ta način, da se žival neprisetano giblje. Pri prevozu po morju pa je to zelo težavna reč, kajti prostora je na ladjah že za ljudi malo, kaj šele za živali. Obolela žival leže zavoljo čedalje večje šibkosti na tla, ne da bi se mogla valjati po hrbtu ali po strani, in tako vpliva nanjo še povečani pritisk na želodec od spodaj. Želodec se ne more izprazniti in se dobesedno razpoči. Angleži so v burski vojni na ta način izgubili 50 odstotkov konj, ki so jih prevažali po morju, ostali pa so prispeli na kraj v naravnost nerabnem stanju.

× Vsako leto izginejo trije jeziki. Angleški jezikoslovec Williamson trdi, da število jezikov stalno pada. Vsako leto izginejo povprečno trije jeziki domačinov v Južni Ameriki, Afriki, Indiji ali Polineziji v prilog svetovnih jezikov. Ker govore danes še okrog 1500 jezikov, tega padanja še ne opazimo dosti, za bodoča stoletja pa je računati s tem, da bodo jeziki divjaških rodov čisto izginili.

× Kraljica je iskala služkinjo. V nekem danskem listu je nedavno izšel oglas, da iščeta samostojna zakonca služkinjo. Prišlo je več ponudb. Samostojna zakonca sta si izbrala tisto, ki se jima je videla najprikladnejša. Kako pa se je ta čudila, ko je prejela od dvornega maršala kraljice pismo, naj se predstavi na dvoru.

× Sedem let je živela med volkovi. V bližini Plestija na Rumunskem so kmetje v gozdu našli čisto podivjano, kakšnih 16 let staro deklico. Spravili so jo v mesto, kjer so spočetka menili, da je slaboumna, zakaj plazila se je po vseh štirih in je sprva ni bilo pripraviti do tega, da bi jedla kaj drugega kakor sirovo meso. Po nekaj mesecih pa se je počasi le naučila človeške govorice ter se navadila zelenjave in suhega mesa. Zdravnikom pa je bila še prava uganka, dokler se ni oglasil kmet Joan Mădriilo, ki je izvedel iz listov zgodbo o čudežnem dekletu. Prihitelec je v Ploesti in povedal, da je pred sedmimi leti izgubil svojo hčer na potu v gore. Opisal je majhno brazgotino, ki jo je imela deklica na vratu in po kateri so spoznali, da je najdenka v resnici njegova hči. Zadnje tedne se je naučila že toliko besed, da je lahko povedala, kako je vsa ta leta živela v Karpatih z volkovi, jih spremljala na lov in tudi jedla, kar jim je ostalo. Zdravniki čakajo z nestrpnostjo, da se ji besedni zaklad še poveča, zakaj pripovedovanje ji je še vedno težavno in nimajo prave slike o njenih doživljajih med volkovi.

Golša, nabrekel vrat

je obolenje ščitne žleze, ki se mora pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v svoji funkciji kot zaščita proti strupom vse preveč preprečuje, zaradi česar lahko nastopijo nevarni pojavi. Zdravniška znanost je dognala, da so soli, ki vsebujejo jod, pri raznih oblikah golše izredno učinkovite. številni bolniki so ugotovili z uporabo našega zelo preproste

domačega zdravljenja s pitjem nagel, povoljni, povsem neškodljiv vpliv na bolezen.

Vsakdo, ki je bolan na golši, ima nabrekel vrat, otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo vsakomur

POPOLNOMA BREZPLACNO pošljemo. Zadostuje dopisnica. Poštno zbiralno mesto:

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. P- 91

Za smeh in kratek čas

Lenoba.

Gospodar zasači svojega hlapca, ležečega v hladni senci. Ozmerja ga: »Lenoba nemarna, nisi vreden, da te obsije sonce!«

»To sem si tudi sam mislil, zato sem legel v senco!« odgovori hlapec.

Če bo rada jedla.

Teta: »No, Micika, koliko let že šteješ?«
Micika: »Pet, a mama pravi, če bom pridna in bom rada jedla kašo, bom prihodnje leto štela že šest!«

Dve glavi.

Žena: »Mož, ali si bral vest o teletu z dvema glavama? Kako bi kaj bilo, če bi človek imel dve glavi?«

Mož: »O, imenitno. Potem bi z eno glavo pil, z drugo pa kadil.«

Izvrsten spomin.

Urša: »Prav vse mu je povedala, preden sta se poročila, in on njej. To je pogum!«

Neža: »Pa izvrsten spomin!«

Stari osel.

Uradnik: »Gospod ravnatelj, zdi se mi, da vas nekdo kliče k telefonu!«

Ravnatelj: »Kaj se to pravi, da se vam zdi! Ali me kliče ali me pa ne! Torej?«

Uradnik: »Nekdo namreč vpraša, ali je ti isti stari osel že v pisarni...«

MALI OGLASI

SPET SMO CENEJŠI.

Prvovrstni suknjiči 95, trenčkoti 420 Din. Posebna izbira pumparic, modnih hlač, perila itd. Presker, Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

IZGUBILA SE JE

14. t. m. majhna temno-sivo-rjava psica. Najditelj se prosi, naj jo odda proti nagradi v vili »Ak«, Bled. 192

POZOR MIZARJI!

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettschiene) »Kapo«. — Prihrani si delo in čas. Brez zadolbenja. Dobiva se v trgovinah z železnino: Schneider & Verovšek, Stupica, Breznik, Erjavec, Zalta & Co., vsi v Ljubljani; Rok Arhar v Št. Vidu; Omerza v Kranju; D. Rakusch v Celju in Andraschitz, Lotz v Mariboru. 193

Proti mori.

»Pomisli,« je rekla zdravnikova žena svojemu možu, »mladi Klobuštrin mi je povedal, da se mu ponoči zmeraj sanja o naši Kuni-gundici!«

»Tako, tako... Pa me je zadnjič prosil, naj mu dam zdravila proti mori,« je odvrnil zdravnik.

Vzgoja.

Mihec sedi pri mizi in bere.

Pa stopi k njemu mati in prebere naslov knjige: »Kako vzgajam svoje otroke.« Začuden zmaje z glavo: »Glej ga no, zakaj pa bereš to knjigo?«

»Zato, da bom vedel, če me prav vzgajaš!« se odreže Mihec.

Čudna mačka.

Gospodinja je položila kos mesa na krožnik iz cinka in ga dala v peč, da bi meso ostalo toplo.

Ko se je oče vrnil domov, je Micika šla po meso, krožnika pa nikjer, ker se je v peči raztopil. Prinesla je meso očetu in dejala: »Naša mačka je res čudna! Pojedla je krožnik, meso pa pustila!«

Listnica uredništva

Arthiul. Bomo uredili, da bo list v redu prihajal.

NOVOST! Samo Din 98.—

Št. 63.719. Cenena, a dobra Shooock-Proof zapestna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov, zapestnica iz usnja. — Številčnica in kazalo osvetljena. (Radium)

Din 98.—

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastoj in poštne prosto. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici
H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

SRAJCE

za šport, veselice in delo; dalje vse moško in žensko perilo iz platna, celira, oksforda, batista, svile in šifona kakor tudi toplo zimsko moško in žensko triko perilo Vam nudi po zelo znižanih cenah

Sternecki
Celje, št. 97

Zahtevajte takoj veliki ilustrirani cenik, ki ga prejmete brezplačno! Kar ne odgovarja se zamenja ali vrne denar!

